

U HEBT MIJ VERHOORD

Een studie over Psalm 22

U hebt Mij verhoord

Een studie over Psalm 22

Conferentie Parijs 1957
Redactie: Hugo Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Coverillustratie: Renske Spoor
Eerste editie: 2024
Copyright: OudeSporen online uitgeverij

ISBN/EAN 978-94-91797-70-5
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten, bent U ver van mijn verlossing, van de woorden van mijn jammerklacht? Mijn God, ik roep overdag, maar U antwoordt niet, en 's nachts, maar ik vind geen stilte.'

'Ja, U hebt mij verhoord.'

Psalm 22:2, 22

Inhoud

Een psalm van David.	5
1. Een last van smarten, onuitsprekelijk zwaar.	7
2. Uw liefde heeft alles volbracht.	14
3. Dood en verlatenheid kwamen over Uw ziel	20
4. Diepe vernedering, volmaakte gehoorzaamheid.	26
5. De wrede smaad, de schande waarmee de wereld U overstelpte	32
6. U vernietigde alle macht van hel en dood	38
7. Het werk van genade is volbracht, U bent gezeten in de hoge	43
8. Uw kruis laat de heerlijkheid van de Vader schitteren	48
9. Uw naam zij eer, die allen eensgezind zullen eren	54

Een psalm van David

Voor de koorleider, op 'De hinde van de dageraad'.

Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten, bent U ver van mijn verlossing, van de woorden van mijn jammerklacht? Mijn God, ik roep overdag, maar U antwoordt niet, en 's nachts, maar ik vind geen stilte. Maar U bent heilig, U troont op de lofzangen van Israël. Op U hebben onze vaders vertrouwd, zij hebben vertrouwd en U hebt hen bevrijd. Tot U hebben zij geroepen en zij zijn gered, op U hebben zij vertrouwd en zij zijn niet beschaamd.

Maar ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht door het volk. Allen die mij zien, bespotten mij; zij trekken de lippen op, zij schudden het hoofd en zeggen: Hij heeft zijn zaak op de HEERE gewenteld – laat Die hem bevrijden! Laat Die hem redden, als Hij hem genegen is. U bent het toch Die mij uit de buik hebt getrokken, Die mij vertrouwen gaf, toen ik aan mijn moeders borst lag. Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af, vanaf de moederschoot bent U mijn God.

Blijf dan niet ver van mij, want de nood is nabij; er is immers geen helper. Vele stieren hebben mij omringd, sterke stieren van Basan hebben mij omsingeld. Zij hebben hun muil tegen mij opengesperd als een verscheurende en brullende leeuw. Als water ben ik uitgestort, ontwricht zijn al mijn beenderen; mijn hart is als was, het is gesmolten diep in mijn binnenste. Mijn kracht is verdroogd als een potscherf, mijn tong kleeft aan mijn gehemelte; U legt mij in het stof van de dood.

Want honden hebben mij omsingeld, een horde kwaaddoeners heeft mij omgeven; zij hebben mijn handen en mijn voeten doorboord. Al mijn beenderen zou ik kunnen tellen; en zij, zij zien het aan, zij kijken naar mij. Zij verdelen mijn kleding onder elkaar en werpen het lot om mijn gewaad. Maar U, HEERE,

blijf niet ver weg; mijn sterkte, kom mij spoedig te hulp. Red mijn ziel van het zwaard, mijn eenzame ziel van het geweld van de hond. Verlos mij uit de muil van de leeuw en van de hoorns van de wilde ossen. Ja, U hebt mij verhoord.

Ik zal Uw Naam mijn broeders vertellen, in het midden van de gemeente zal ik U loven. U die de HEERE vreest, loof Hem; alle nakomelingen van Jakob, vereer Hem; wees bevreesd voor Hem, alle nakomelingen van Israël. Want Hij heeft de ellendige in zijn ellende niet veracht en niet verafschuwd; Hij heeft Zijn aangezicht niet voor hem verborgen, maar Hij heeft gehoord, toen hij tot Hem riep.

Van U zal mijn lof zijn in een grote gemeente, mijn geloften zal ik nakomen in bijzijn van wie Hem vrezen. De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden; wie de HEERE zoeken, zullen Hem loven. Uw hart zal voor eeuwig leven. Alle einden der aarde zullen eraan denken en zich tot de HEERE bekeren: alle geslachten van de heidenvolken zullen zich voor Uw aangezicht neerbuigen.

Want het koningschap is van de HEERE, Hij heerst over de heidenvolken. Alle groten der aarde zullen eten en zich neerbuigen. Allen die in het stof neerdalen en hun ziel niet in het leven kunnen behouden, zullen voor Zijn aangezicht neerbukken. Het nageslacht zal Hem dienen, en aan de Heere toegeschreven worden tot in generaties. Zij zullen komen en Zijn gerechtigheid verkondigen aan het volk dat geboren zal worden, want Hij heeft het gedaan.

1. Een last van smarten, onuitsprekelijk zwaar

Deze bekende psalm vermeldt weinig gevolgen van het werk van Christus, behalve in een algemeen overzicht. Ze worden uitvoeriger gegeven in andere psalmen en voor wat de gemeente betreft in het Nieuwe Testament. Maar alles wat we in de psalmen vinden aan persoonlijke ervaringen (in Psalm 82 bijv.), of aan zegeningen voor het volk of voor de aarde in zijn geheel, vindt zijn grondslag in Psalm 22.

Deze psalm heeft inderdaad dit kenmerk dat Christus voor de aandacht wordt geplaatst in Zijn oneindige lijden en de diverse vormen van lijden. Vooral in de hoogste vorm van lijden, namelijk het lijden van het door God verlaten worden, zonder welk lijden al het andere geen enkel gevolg voor ons zou hebben gehad. Men kan van deze psalm dus wel zeggen dat hij het morele middelpunt vormt van het boek van de Psalmen, omdat hij ons het werk van de Heere Jezus toont dat alle zegen mogelijk maakt. Het is de grondslag van de vervulling van het raadsbesluit van God jegens Zijn volk en de heidenvolken, zoals die in de rest van de Psalmen beschreven wordt.

Hier staan we tegenover wat het hart van Gods gedachten is ten aanzien van Zijn heerlijkheid, en van onze eigen zegen: het lijden van Christus in de drie uren van duisternis op het kruis. Het is vreemd en verootmoedigend, dat wij de neiging hebben dit hoogste onderwerp zo vaak te veronachtzamen, om ons bezig te houden met dingen van lagere orde. Het gaat overduidelijk om het moeilijkste thema om te overdenken dat er is, omdat het overdenken hiervan een geoefende en ernstige toestand van de ziel vereist. Men kan redeneren over de christelijke zegeningen; en als dit gebeurt is het een bron van bemoediging en troost. Toch moet men niet uit het oog verliezen dat

alle zegen van de gelovige niets anders is dan de vrucht van het lijden van Christus. Maar bovenal is het centrale onderwerp dat wij beschouwen een bron van licht dat alle dingen beschijnt, zoals nergens anders gebeurt. Daarom zijn we genoodzaakt erbij stil te staan. En met de hulp van de Heilige Geest mogen we verzekerd zijn dat het tot ons aller welzijn is, als we dit verheven onderwerp met heilige eerbied mogen overdenken.

Onmiddellijk, zonder inleiding worden wij geplaatst voor het grote feit van het verlaten zijn van Christus. Want in het eerste vers horen we het uit de mond van Christus op het kruis. Dit is het diepste, meest onpeilbare vers van de Bijbel. Zoals in het algemeen het geval is in dit boek, drukt het eerste vers van de psalm de grondgedachte van de hele psalm uit. Hier leidt het eerste vers bovendien het eerste deel in, namelijk van vers 1 tot 22. Hierin wordt de Heer Jezus voorgesteld als de Gekruisigde. Alles wat in deze verzen wordt beschreven, en de gedachten die erin worden uitgedrukt, komen overeen met wat gebeurd is gedurende de zes uren van de kruisiging. Want als we in het eerste vers het verzoenend lijden van de Heer beschreven vinden, zullen we in de andere verzen al het andere lijden vinden dat daaraan is voorafgegaan.

Het tweede deel, vers 23-32, stelt ons de resultaten voor van Zijn lijden ten aanzien van:

- het overblijfsel van Juda, dat na de opstanding van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest gelijkgesteld wordt aan de gemeente (volgens Hebr. 2:12);
- allen van Israël, die in de eindtijd de Heere vrezten en zachtmoedig van hart zijn;
- degenen die zich bekeren doordat het evangelie van het koninkrijk wordt gepredikt onder de volken;
- ten slotte degenen die in het duizendjarige rijk worden geboren: 'het volk dat geboren zal worden'.

In het voornaamste deel van de Psalm spreekt Christus alleen. In andere psalmen, bijvoorbeeld de voorgaande, horen we vele sprekers. Hier niet, Jezus Zelf spreekt in die verschrikkelijke ogenblikken. Zo is het vanaf het eerste vers, dat zo wonderbaar is dat we ons moeten afvragen of het – omdat het zo dikwijls aangehaald wordt – zijn kracht niet verliest op hart en geweten: ‘Mijn God, Mijn God! Waarom hebt U Mij verlaten?’ Mattheüs leert ons nauwkeurig dat Jezus dit tegen het negende uur met luider stem heeft geroepen. De Heilige Geest heeft voor ons zelfs dat onvergelykbare woord voor ons bewaard in de taal waarin het werd uitgesproken, om het belang ervan te onderstrepen: *‘Eli, Eli, lama sabachtani’*.

Op deze uitroep: *‘Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten’*, antwoordt het hart van de gelovige zonder aarzelen: Het was voor mij! En het is kostelijk eraan te denken dat allen die de heerlijke gevolgen van dit werk zullen genieten, of het nu het overblijfsel van Juda, Israël, of de hele aarde is, hetzelfde antwoord zullen kunnen geven, dat alleen verschilt in inzicht naar de mate van geestelijke groei. Toch staat de zegen van de mensheid niet op de voorgrond. Heel hoog hierboven staat de eeuwige heerlijkheid van God. Dat kan ons een indruk geven van de ernst van de belediging die de meest onbetekenende zonde, de geringste ongehoorzaamheid, het minste teken van eigen wil voor God inhoudt. Elke zonde beledigt God; en de mate van het besef dat God hiervan heeft, wordt door niets anders zó getoond als het verlaten-zijn van de Heere Jezus. Wat een licht werpt dit op de toestand en de geschiedenis van de hele mensheid! Niet het kwaad van de een, vergeleken met het kwaad van de ander, maar het kwaad zelf wordt in de tegenwoordigheid van God gebracht en geoordeeld. Wij zijn ertoe geneigd het kwaad te vergoelijken, omdat we God vergeten, maar Christus heeft Hem niet vergeten en heeft met Hem te maken gehad, in onze plaats. Hij is niet alleen gestorven voor onze zonden, die afschuwelijk zijn, maar ook voor alle dwaasheid, lichtzinnigheid, ijdelheid, de goedaardige zowel als de ergste gebreken van de menselijke natuur. Alles is even afschuwelijk en in gelijke mate geoordeeld.

De Heere Jezus heeft hier aan God de gelegenheid verschaft om de maatstaf aan te geven van Zijn heerlijkheid, tegenover het kwaad. Het oordeel over de goddelozen in de poel van vuur en zwavel geeft die maatstaf niet zo duidelijk weer. Dit oordeel is een verdiend oordeel, uitgeoefend aan zondaars, opstandelingen, terwijl op het kruis van Christus de maatstaf volmaakt is, omdat daar de toorn van God kwam over Iemand Die uit gehoorzaamheid Zichzelf volmaakt opofferde 'om tot zonde gemaakt te worden voor ons'. Schijnbaar was God niet rechtvaardig, toen Hij Zijn Zoon sloeg; maar toch gaf Hij hierdoor de absolute maatstaf aan van Zijn gerechtigheid. Niets is meer geschikt om de ziel te heiligen dan de overdenking van deze dingen.

De vreugde die de Heere Jezus genoot in de gemeenschap met Zijn God en Vader was oneindig; van die vreugde moest Hij worden beroofd op Golgotha. In zeer geringe mate kunnen wij ervaren wat het betekent te lijden, wanneer we beroofd worden van de gemeenschap met de Vader. Maar dit lijden is naar de maatstaf van de waarde die wijzelf hechten aan deze gemeenschap. Voor Christus was die gemeenschap echter van oneindige waarde, en de onderbreking hiervan kon slechts oneindig lijden voor Hem betekenen. Die drie uren van verschrikking voorvoelde de Heer in Zijn strijd in Gethsemane. Alle afschuw van het verlaten-zijn ging hier aan Zijn ziel voorbij. Men kan begrijpen dat Hij bij de gedachte aan het verlaten-zijn door God – Wiens vermaking Hij altijd was geweest, Die Hij in alle omstandigheden had verheerlijkt in complete gehoorzaamheid – werd aangegrepen door verschrikking, dat Hij zeer beangst werd in Zijn ziel met een droefheid tot de dood toe (Mark. 14:34).

Men moet bedenken dat de Heere Jezus pas vanaf het zesde uur in het oordeel werd beladen met onze zonden. Vanaf het zesde uur tot het negende uur toe heeft Hij, Die volmaakt was en in Wie geen enkele smet gevonden werd, niet alleen het gewicht van onze zonden gedragen. Maar Hij is toen ook tot zonde gemaakt, opdat God 'de zonde in het vlees zou veroordelen'. Hoewel Hij ten opzichte van het kwaad een oneindige gevoeligheid bezat,

een volmaakte afkeer, hing Hij daar goed beschouwd zoals Hij de zonde moest zien en werd Hij behandeld zoals het kwaad dit verdient – niet in de ogen van mensen, maar in de ogen van God. En voor God, dat weten we, heeft de zonde het dubbele karakter van verontreiniging en schuld. Verontreiniging is een afschuwelijke zaak voor een heilig God, en onze zondeschuld riep van de kant van een rechtvaardig God een oordeel op zonder verzachting. Wij moeten ons in dit licht plaatsen, want daar alleen kan men onderscheiden wat goed en kwaad is. Daar vindt men alleen de beslissende maatstaf van goed en kwaad: gedurende die drie uren. Al het andere is betrekkelijk, hier is het absoluut.

Soms hoort men wel eens de vraag welke kracht de Heere Jezus ondersteunde, toen Hij wegzonk in die afgrond? Door welk wonder van genade, van kracht heeft Hij die drie uren van duisternis doorstaan, waarin Hij verlaten moest worden? Hij kon niet op God steunen; hoewel Hij had verklaard dat het Zijn voedsel was de wil te doen van de Vader, en Zijn vreugde om Hem te gehoorzamen. In Gethsemane noemde Hij Zijn Vader: *Abba, Vader*. Zelfs op het kruis, zowel voor als na de drie uren, sprak Hij tegen Zijn Vader, maar tijdens de drie uren niet meer! De enige kracht voor Zijn ziel, wat Zijn steun was geweest als Mens in heel Zijn leven, zelfs die steun moest Hij missen.

Nog minder kon Hij steunen op Zijn discipelen; Hij kon op niets en niemand meer rekenen. Dat is het verlaten-zijn van God voor Jezus geweest! Welnu, Hij had één enkel ding om Hem te ondersteunen en Hem te doen volharden: de kracht van Zijn liefde, Zijn liefde tot God en Zijn liefde voor de Zijnen. Men ziet hier dus duidelijk geopenbaard op een bepaalde en absolute manier: *de macht van de goddelijke liefde*. Al het andere is van lagere orde. *‘Om de vreugde die voor Hem lag’*, zegt Hebrëeën 12:2, heeft Jezus het kruis verdragen en de schande veracht. Deze vreugde was niets anders dan de liefde van de Vader, die in Hem werkzaam was. Omdat Hij voor Zich de vreugde had, God te hebben verheerlijkt op een oneindige wijze. De volmaaktheid op welk punt dan ook, staat altijd in betrekking

tot de liefde die men voor God heeft; zij is de vrucht ervan. De Heere Jezus heeft bewezen dat Hij met het volste recht had gezegd: *‘Ik heb de Vader lief’* (Joh. 14:31). Herinneren wij ons over deze wondervolle liefde ook de opmerking van een van de oude broeders: ‘Er is niets te vergelijken met het kruis, dan alleen het hart van Hem Die erop stierf’.

Er staat in Hooglied 8:7 het volgende: *‘Vele wateren kunnen de liefde niet uitblussen en rivieren spoelen haar niet weg’*. Dat is slechts in absolute zin waar van de goddelijke liefde van Jezus, een brandende liefde, die de golven van het oordeel dat over Hem kwam in Zijn hart niet hebben kunnen uitblussen. Het was een onvergelijkbaar uur. De mensen waren tegen Hem, de discipelen hadden Hem verlaten. Alle machten van de hel waren daar, en dan het verschrikkelijkste: God Zelf keerde Zich tegen Hem. Tegenover dat alles staat de Heere Jezus absoluut alleen. Hij had tegen Petrus gezegd: *‘Of meen je dat Ik Mijn Vader niet kan bidden en Hij zal Mij dadelijk meer dan twaalf legioenen engelen terzijde stellen?’* (Matt. 26:53). Maar de engelen staan daar en beschouwen dit toneel en kunnen niet tussenbeide komen.

De Rechtvaardige verlaten te zien, is wel iets dat de aandacht van onze harten verdient. Hij was de Rechtvaardige, Die zo naar de hemel had kunnen opvaren. Maar Hij moest ons voor God loskopen met Zijn bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie, en ons tot koningen en priesters maken. Het ging juist om het heil van hen die door hun zonden de oorzaak waren van die verschrikkelijke uren. Want wij waren daar ook aanwezig in dat onvergelijkbare toneel door onze zonden, zodat wij dit niet kunnen beschouwen zonder bittere kruiden te eten, in het besef van het lijden dat wij Hem hebben gekost.

Daaraan denken wij in de eerste plaats op de eerste dag van de week. De lof is verbonden met dit verlaten worden van Jezus tot heerlijkheid van God, opdat alles wat God is – in liefde voor zondaars en in heiligheid tegenover de zonde – de gelegenheid kreeg geopenbaard te worden. De eredienst, het avondmaal zou daarom gevierd moeten worden in waarheid en oprechtheid, in diepe eenvoud in tegenstelling tot vormdienst en

lichtzinnigheid. Het is niet voldoende tranen van meegevoel te vergieten, zoals de dochters van Jeruzalem deden, die Hem volgden toen Hij Zijn kruis droeg. Maar het gaat om de stille overdenking, de vrees die de Heilige Geest en het Woord alleen kunnen voortbrengen en in stand houden in de harten van de heiligen, met een verootmoediging die voortkomt uit de herinnering aan onze zonden, die deze verschrikkelijke uren noodzakelijk maakten. Niets anders kan ons zo stil en ernstig maken dan de overdenking van dit verlaten-zijn van Jezus, dat geen enkele verzachting bracht in Zijn lijden toen Hij de bittere beker dronk.

*U, o Jezus, liefderijk Heer,
dronk voor ons de kelk van 't lijden,
en U gaf ons daarvoor weer
deze beker van bevrijden;
daarom zijn w' in U verblijd,
loven w' U in eeuwigheid!
Daarom zijn w' in U verblijd,
loven w' U in eeuwigheid!*

2. Uw liefde heeft alles volbracht

Er bestaan geen woorden in een menselijk woordenboek om de liefde van Christus uit te drukken: de liefde die de almachtige God, de Schepper van alle dingen, bij de mensen bracht die Hem hadden beledigd, zonder dat Hij hun boosheid beantwoordde. Hij had Zijn vijanden kunnen uitroeien of hen aan hun lot kunnen overlaten, maar Hij heeft niets van dit alles gedaan. Het werk van de Vader moest worden volbracht; en Christus deed dit met een unieke volmaaktheid, die de buitengewone omstandigheden toonde waarin Hij was geplaatst.

Het zou heel gewoon zijn geweest dat Jezus, toen Hij al de boosheid van de mens ondervond op het kruis, hulp zou zoeken bij Hem Die altijd Zijn kracht was geweest. Maar Hij heeft moeten vaststellen en uitspreken in datzelfde ogenblik, dat Zijn God Hem had verlaten. Zijn God had Hem verlaten in de ergste omstandigheden die zich maar kunnen voordoen. Toch heeft Hij het vertrouwen in Zijn God niet opgegeven. Dit bleef bewaard in het hart van Jezus door een onveranderlijke trouw, door gehoorzaamheid en liefde jegens de Vader en jegens ons, hoewel het in die ogenblikken niet werd beantwoord door de troost van een antwoord van Gods kant. De beproeving moest zover gaan. De liefde van God is niet teruggeschrokken voor deze totale beproeving, en de liefde van Christus evenmin. De liefde heeft zich verheven boven de beproeving, terwijl Christus de kracht vond om het verlaten-zijn door te maken en de toorn te dragen, in de omstandigheden die hier in de psalm worden voorgesteld. Laten we hier gaan staan met ontschoeide voeten, het is de heiligste grond die maar denkbaar is in het heelal.

In Jesaja 53:10 staat: *‘Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem ziek gemaakt’*. Het was voldoende dat het God behaagde, om de Zoon, volmaakt gehoorzaam en altijd bezig met wat Zijn Vader behaagde, aan dit lijden te onderwerpen, zoals het in Gods raad was bepaald. Het was ook de volledige aanneming van de wil van de Vader, die door Jezus werd verwerkelijkt. Zoals er in het volgende vers wordt gezegd: *‘Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben’*.

Hoe bewonderenswaardig en uniek is de plaats van de Heere Jezus door de afwezigheid van het zoeken van menselijke hulpbronnen. Wij hebben moeite dat te begrijpen; want als we zelf beproevingen ondergaan zoeken wij vertroosters, of onze eigen wil wordt werkzaam. Maar de Heere Jezus had geen eigen wil; niets beschermde Hem, als men het zo zeggen mag. Al Zijn lijden, zowel lichamelijk als moreel, onderging Hij onbeschermd. Zo ontving Hij al de slagen van de mensen en van God. Niet alleen dat Hij de slechte boosdoeners niet antwoordde door een machtsdaad, maar Hij had voor hen zelfs geen gevoel van wraak. Hij toonde geen enkel bewijs van persoonlijke verdediging. Dat is absoluut uniek in volmaaktheid.

Omdat de heerlijkheid van de Heere Jezus in die drie uren op zo’n wonderbare wijze heeft geschitterd, is het één van de grote pogingen van de vijand om in de christenheid en zelfs onder ware kinderen van God de glans van het kruis te doen vervagen. Tenminste als we niet voor onszelf het feit vasthouden dat er zonder het kruis geen heil voor ons is, een waarheid die helaas niet overal wordt bewaard. Wat een verlies lijden we, als we niet samen stilstaan aan de voet van het kruis! Wat een verlies lijdt de gemeente als ze dit toneel niet blijft beschouwen, dat voor eeuwig onze aandacht zal trekken. Wat een verlies ook voor de christen persoonlijk, als hij de ogen afwendt van het kruis van Christus. Hem te beschouwen is de verborgen kracht van alle christelijke activiteit.

Zeker heeft het kruis in het hart van de gelovigen in het begin van het getuigenis een belangrijke plaats gehad. Onze voorgangers hebben dit onderwerp grondig bestudeerd, niet in de vorm van theologische studie,

maar door godvrezend onderzoek van het Woord met de hulp van de Heilige Geest. Zij hebben het kruis beschouwd, Christus op het kruis: niet alleen als de Zondedragers, maar ook in de openbaring van Zijn rijke persoonlijke volmaaktheden. Zij hebben Christus ook beschouwd in de heerlijkheid, want het kruis en de heerlijkheid horen bij elkaar. Dat is het goede deel, dat Maria koos en ook het onze zou moeten zijn. Het is geen tijdverlies, als men die plaats aan de voeten van de Heere Jezus inneemt; de ziel wordt rijker, ze wordt gevoed en geniet van de vreugde en de gedachten van God. Er is voordeel te behalen en opbouw in het geloof; en dat niet alleen, maar de beschouwing van het kruis zal ons brengen tot inzichtsvolle aanbidding.

Het is nodig om goed te begrijpen wat er op Golgotha is gebeurd; en onze voorgangers hebben ten koste van tegenstand en strijd – waarin men zelfs zover ging dat men hen beschuldigde van laster –, met uiterste inspanning de grondwaarheid van de volbrachte verzoening alleen in de drie uren van duisternis vastgehouden. Nu wij aan het einde van de geschiedenis van het christelijk getuigenis leven, moeten wij oppassen ons die waarheid niet te laten ontnemen; ze behoort tot de heerlijkheid van de Heere Jezus. Onwetendheid is een open deur voor de vijand, en zijn bedoelingen zijn ons bekend.

Het is van groot belang dit vast te houden. De Heere Jezus is op het kruis gebleven van het derde uur tot het negende uur toe. Maar vóór het zesde uur en na het negende uur genoot Hij de gemeenschap met de Vader, terwijl Hij van het zesde uur tot aan het negende uur verstoken was van die gemeenschap, die de eeuwige vreugde van Zijn ziel was. Ja, nog meer, God keerde Zich *tegen Hem*. Dat maakt het absoluut onpeilbaar wat er in die drie uren van verlatenheid is gebeurd en wat ze onderscheidt van de uren die eraan voorafgingen. Het lijden dat Jezus verdroeg van de kant van de mensen, dat ons geschilderd wordt in de verzen die volgen, is secundair vergeleken met het lijden dat Hij moest ondergaan in de uren van de verlatenheid door Zijn God. Als we dat niet vasthouden, verliezen we de

betekenis van wat de drie uren van duisternis inhielden. Dan worden ook de gevoelens verzwakt, die ons als gelovigen passen bij de overdenking van dit toneel. Het is van invloed op de vrees, de ernst, de verootmoediging en de aanbidding. Inderdaad, het is een onuitputtelijk toneel, waarop we telkens moeten terugkomen en in het bijzonder op de zondagmorgen. Daar zien we de Heere Jezus niet als Voorbeeld – wat Hij wel is vóór het zesde uur en na het negende uur – maar als de Heiland, onze enige Redder.

Men begrijpt dat het kruis van Christus, zoals de Schrift het ons voorstelt en zoals de Heilige Geest het ons doet beschouwen, de eer en de banier van de gemeente is. Daar hebben we de afdoende schikking door God van de kwestie van goed en kwaad. Al het vergoten bloed van Abel af, alle verderf, alle schande, zowel als alle geweld, waren slechts de gevolgen. Hier werd de bron zelf van het kwaad geoordeeld. Niets anders dan de overdenking van het kruis is in staat ons te heiligen en een einde te maken aan alle lichtzinnigheid, ijdelheid, de neiging om te doen zoals de wereld doet en de zonde niet serieus te nemen, terwijl de slechtheid van het vlees uit het oog wordt verloren. Niets anders kan daarbij helpen dan het kruis; en naarmate wij daaraan denken, zijn wij ook in staat te aanbidden. Wat zou onze aanbidding waard zijn, als we niet ingaan op de dingen waarvan het kruis ons spreekt? Niet over onszelf zou het moeten gaan in de eredienst, maar over Jezus Christus, over Zijn lijden, over Zijn verlossing na het negende uur.

Ook leert men zichzelf kennen bij het kruis, in tegenstelling tot Christus. Wij zien in Hem Iemand die handelt, die spreekt of het stilzwijgen bewaart, bij Wie alles tot heerlijkheid van God is. Zijn hele manier van doen vormt zo'n contrast met de onze. Niets kan ons meer verootmoedigen; en dat is goed. Zulke gedachten maken een eind aan onze aanmatiging en aan het streven ons eigenzinnige en verdorven vlees een schone schijn te geven – waardoor wij onszelf bedriegen en anderen misleiden. Als wij blijven in het licht van het kruis, dat gezegende kruis dat de toegang opent tot de stroom van Gods genade, dan zijn we gelukkig. Maar hoe dikwijls gaan

onze woorden uit boven wat er in onze harten omgaat, in het bijzonder in de eredienst!

De overdenking van deze dingen, de verhevenste van alles wat de openbaring van Christus ons schenkt, hangt absoluut samen met het bestaan van het getuigenis voor de Heer. Er is geen waar getuigenis zonder dit centrale punt. Het is de bron van alle werkzaamheid van God voor de mens. Daarom vormt de Tafel van de Heer, waar de gedachtenis aan de dood van Christus wordt gevierd, het middelpunt van ons getuigenis. Als ons werk, onze dienst, de prediking van het evangelie, de zorg voor de zielen in onze harten de morele schoonheid van het kruis verdringen, is dat een verlies dat niet kan worden goedgeemaakt. Hoe groot zou ons geluk zijn, als de gemeente werd ontdaan van alle menselijke versieringen! Wat een vreugde zouden we smaken, als we meer zouden verlangen ons één te maken met Christus, zoals Hij is! En wat een vreugde zou dat voor Zijn hart zijn!

Wij zijn één met Christus in de heerlijke gevolgen van Zijn dood, maar we moeten ook verwerklijken dat wij één met Hem zijn *in* Zijn dood zelf. De plaats van schande en verwerping, die Hij heeft ondervonden van de kant van de mens, is ook *onze* plaats. Laat de wens in ons hart leven die plaats in te nemen en dit voorrecht te mogen smaken. Maar vóór alles moeten wij verwerklijken dat het oordeel van God dat over Christus is gegaan, ons eigen oordeel was. Het is wat onze zondige natuur en zijn vrucht hadden verdiend. Als we dat verwerklijken zouden de eredienst en het avondmaal, ja, alle samenkomsten met meer eenvoud en diepgang worden beleefd.

Maar de Heilige Geest kan ons de beschouwing van het wonder van het kruis niet geven, zonder dat wij werkelijk verlost zijn van onze eigen wil, van egoïsme en trots, die juist op het kruis hun radicale veroordeling hebben gevonden. De Heilige Geest kan ons evenmin ervan doen genieten, als onze harten worden gehinderd door allerlei invloeden van het stof en het vuil van de wereld. Laat Hij ons verlossen van al die dingen, opdat Hij de eerste plaats kan innemen in de harten van de Zijnen. Hij is het waard. Want zoals Zijn lichamelijke lijden Zijn handen en Zijn voeten heeft getekend,

zo heeft het lijden van de verlatenheid door Zijn God Zijn hart getekend.
Dit blijft zo, en het getuigt van de eeuwige plaats die wij hebben in het
goddelijke hart van de Heiland, 'dat hart dat leed voor ons'.

3. Dood en verlatenheid kwamen over Uw ziel

De eredienst is de heerlijkste dienst die aan mensen is toevertrouwd. En toch geven de meeste christenen niet de eerste plaats hieraan. De verschillen onder gelovigen zijn zelfs enorm. Daarin kan men een overwinning van de satan zien, in zijn pogingen om Gods kinderen af te keren van wat het voornaamste is. Het wezen van de eredienst is de volmaaktheid van het slachtoffer van Christus en Zijn volbrachte werk, in aanbidding voorgesteld aan God de Vader. Zeker, er is geen eredienst voor de verlost en zonder de herinnering aan het zondoffer, zoals we dit vinden in de lofzang van Openbaring 1:5.

Maar hoe meer we ons buigen voor de volmaaktheid van het slachtoffer zelf, hoe meer onze korven gevuld zullen worden voor de eredienst. En deze volmaaktheid schittert op een onvergelykelijke manier in Psalm 22, die spreekt over de heerlijkheden van de Heere Jezus in Zijn verzoenend lijden. Er is niet zo heel vaak sprake van dit lijden in het Woord. Er wordt ons niet gezegd waarin dit lijden bestond, maar het wordt stilzwijgend aangeduid als Hij spreekt over Zijn ongerechtigheden (Ps. 40), over Zijn schuld en dwaasheid (Ps. 69), of als Psalm 22 spreekt over het verlaten-zijn door God. Men ziet het als het Woord spreekt over het zwaard dat ontwaakte tegen de Herder, tegen de Man die Gods Metgezel was (Zach. 13:7). En ook als de Heere Jezus profetisch zegt in Psalm 69 dat de wateren zijn gekomen tot aan de ziel, dat Hij in diepe modder wegzinkt en de vloed Hem overstroomt. Dat zijn onpeilbare dingen voor de menselijke geest, die wij pas goed zullen begrijpen in de eeuwigheid.

De verzen 3, en 15 en 16 geven ons een indruk van de zwaarte van het lijden van Christus, toen Hij verlaten werd van God en door Hem werd geslagen: *'Mijn God, Ik roep overdag, maar U antwoordt niet, en 's nachts, maar Ik vind geen stilte (of: rust)'*. In Psalm 63:2 staat: *'O God, U bent mijn God! U zoek ik vroeg in de morgen; mijn ziel dorst naar U, mijn lichaam verlangt naar U in een land, dor en dorstig, zonder water'*. Maar Christus moet hier erkennen: *'Mijn God, Ik roep overdag, maar U antwoordt niet'* (Ps. 22:3). Hij richt Zich tot Zijn sterke God, maar krijgt geen antwoord.

Toch is het bijzonder te zien hoe Hij Zijn aangezicht naar God heeft gewend en voor Hem Zijn klacht uitstort. Hoewel Zijn gebed geen toegang vond bij God, zoals geschreven staat in Klaagliederen 3:8 – *'Ook wanneer ik het uitschreeuw en om hulp roep, sluit Hij Zijn oren voor mijn gebed'* –, bleef God steeds het voorwerp van Zijn hart en de drijfveer van Zijn leven. De hoogste volmaaktheid van de Heere Jezus is zodoende geopenbaard, zelfs in het kruislijden. Daar is op absolute wijze getoond Wie Hij is; en de volmaaktheid van Zijn slachtoffer stellen wij als aanbidders aan God de Vader voor.

Niet alleen zien wij in Psalm 22 de volmaaktheid van de natuur van de Heere Jezus, maar ook de volmaaktheid van Zijn gevoelens. In het bijzonder het vertrouwen dat Hij in die ogenblikken toonde. Toen de Heere Jezus aan het kruis was genageld, maakte Hij de heiligheid van God groot: *'Maar U bent heilig, U troont op de lofzangen van Israël'* (vs. 4). Hij verbond Zich met Israël en erkende dat God Zijn lof waardig was. En tegelijk ondervond Hij hoe groot de heiligheid van God was, toen Hij het gewicht van heel Zijn toorn tegen de zonde droeg. Het was voor de heiligheid van God onmogelijk om zondige mensen met Zichzelf te verzoenen, als er geen volmaakt slachtoffer voor hen werd geofferd. De volmaaktheid van dit reine en smetteloze slachtoffer was nodig om aan de eisen van Gods heiligheid te voldoen. De Heere Jezus heeft door Zijn dood op het kruis aan de Vader gelegenheid gegeven om Zijn heerlijkheid voor eeuwig groot te maken. Men kan zelfs zeggen: om één zondaar te redden, moest de Heere Jezus

Zijn leven geven, opdat de morele heerlijkheid van God voor eeuwig zou worden grootgemaakt.

In de verzen die volgen herinnert Christus aan de trouw van God, die altijd zonder uitzondering hen verlost die op Hem vertrouwden (vs. 5-6). De Heer Zelf had aangespoord om op God te vertrouwen; maar hier is Hij openlijk voor mensen, engelen, de ganse geschiedenis, verplicht te zeggen dat Hij van God is verlaten. Wat een verbazing voor de engelen, die Hem zagen in deze buitengewone omstandigheden! Inderdaad verklaart de Heer in vers 5: *‘Op U hebben onze vaders vertrouwd (...), en U hebt hen bevrijd’*. Men had nog nooit in de hele geschiedenis van de mensheid een mens gezien, die op God vertrouwde en door Hem werd verlaten! Schijnbaar verloochende God Zichzelf. In Psalm 69:7 treedt de Heere Jezus tussenbeide voor de Zijnen en vraagt, of zij niet beschaamd zullen worden om Hem. Hij bidt dat het verlaten zijn dat Hij doormaakt, geen ergernis mag worden voor de heiligen, geen struikelblok voor hen die God zoeken en die bij zo’n schouwspel konden gaan twijfelen aan Zijn trouw. Dit lijkt op het besef, dat Paulus in zijn beproeving deed zeggen: ‘Ik vraag u niet moedeloos te worden door mijn verdrukkingen voor u, die uw heerlijkheid zijn (Ef. 3:13).

Hier in de psalm getuigt de Heere Jezus van de trouw van God, Die nooit had gefaald te antwoorden op het geloof van de vaders, noch van enig ander mens. Maar in vers 7 noemt Hij Zichzelf in tegenstelling hiermee. En wij kunnen Hem daarbij zien in Zijn onbegrijpelijke en weergaloze vernedering: ‘Maar Ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht door het volk’. In de verzen 8 en 9 zien we hoeveel de Heere heeft geleden onder de bespottung die Hem ten deel viel toen Hij op het kruis hing, en in het bijzonder door de beschuldiging van de oversten van het volk: ‘Hij heeft Zijn zaak aan de Heere toevertrouwd – laat Die Hem bevrijden! Laat Die Hem redden, als Hij Hem genegen is’. Het hart van de Heere Jezus was bijzonder gevoelig voor deze pijn, die op de tong van de mensen was. Vergelijk de uitdrukking in Psalm 57:5: *‘mensenkinderen*

van wie de tanden speren en pijlen zijn, en hun tong een scherp zwaard. Hij werd beschuldigd, zoals vroeger Job door zijn vrienden, dat hij God niet welgevallig was: *‘Laat Hij Hem nu redden als Hij behagen in Hem heeft!’* (Matt. 27:43). Dat zal later het overblijfsel ook belijden wanneer ze zeggen: *‘Wij echter hielden Hem voor een geplaagde, een door God geslagene en verdrukte (Jes. 53:4).*

Terwijl Job, die tevoren niet met zijn lippen zondigde, is gestruikeld in deze beproeving, is Christus standvastig gebleven. Zijn eigen volmaaktheid is geopenbaard. Op de uitdaging: *‘Laat Hij Hem nu redden als Hij behagen in Hem heeft’*, is het kostbaar de woorden te horen die als een echo na de opstanding volgen, het antwoord van de Heere Jezus: *‘Hij leidde Mij uit in de ruimte, Hij redde Mij, want Hij was Mij genegen’* (Ps. 18:20).

De uitdaging van de spotters richtte zich tot Christus Zelf. Denk u eens in wat dit geweest is voor het hart van God, Die bij de Jordaan de hemel opende om te verklaren: *‘In U heb Ik Mijn welbehagen gevonden’* (Mark. 1:11)? Maar aan de andere kant kunnen we opmerken dat degenen die dit zeiden zelf vaststelden dat Christus in dit uur van benauwdheid vertrouwde op Zijn God. Het lijkt erop dat de Heere Jezus hier een beroep op Zijn God doet. Toen de mensen dachten en zeiden dat Hij God niet behaagde, anders was Hij wel verlost, drukte Hij de innerlijke zekerheid uit dat Hij van de moederschoot af op Zijn God had vertrouwd (Ps. 22:10-11). Dit in tegenstelling tot Job, die op de dag van de beproeving in de smeltkroes uitriep: *‘Waarom ben ik niet van de baarmoeder afgestorven, en heb ik de geest niet gegeven toen ik uit de buik naar buiten kwam’* (Job 3:11).

Een bijzonderheid die dit vertrouwen bij de Heere Jezus doet uitkomen, is dat Hij in de uren van verlatenheid niet zegt: ‘O God’ (zoals in Psalm 63 bijvoorbeeld), maar ‘Mijn God’ (Ps. 22:2, 3 en 11). Het is een bijzonderheid, wat het Woord betreft, een rijke waarheid. De Heere Jezus verwerkelijk maakt het vertrouwen, dat wij zo weinig kennen en dat toch een van de grootste deugden van het geloof is. Gedurende hoeveel tijd in de loop van het jaar hebben wij werkelijk vertrouwen op God? Wij steunen liever op

de omstandigheden, op de mensen of op allerlei dingen. De Heere Jezus had kunnen steunen op Zijn goddelijke macht. Hij had Zichzelf kunnen beschermen en een uitweg kunnen vinden in allerlei situaties. Hij heeft het niet gedaan. Zoals in de boot, toen Hij sliep. Pas toen Zijn vertrouwen geheel zichtbaar was, heeft Hij kunnen spreken met goddelijk gezag door de wind en de zee te bestraffen. Zijn hele leven is dat zo geweest in het verborgen. Het volkomen vertrouwen, dat voortdurend werd geopenbaard door de Heer, stelde hem in staat te spreken zoals Hij nu doet in deze vreselijke omstandigheden. Juist Hij, de Enige die het bewijs geleverd heeft dat men absoluut op God kan vertrouwen, spreekt uit dat de God op Wie Hij altijd had vertrouwd, Hem verlaten had. Maar Hij zegt tegelijkertijd dat Hij niettemin op Zijn God blijft vertrouwen! Is deze volmaaktheid van onze Heer niet bewonderenswaardig?

Als er niets anders was geweest dan het leven van de Heere Jezus op aarde, zou dit leven al iets wonderbaars zijn geweest. Maar het mooiste, het heerlijkste zou hebben ontbroken. Deze ongehoorde situatie van het verlaten zijn was nodig om duidelijk in het licht te stellen hoe groot Christus' volmaaktheid was, zoals bleek in Zijn vertrouwen. Niemand zal kunnen beweren: Christus heeft vertrouwd omdat God vóór Hem was, of ook omdat Hij de zonde niet droeg en het moeilijker is voor een mens, beladen met zonde, op God te vertrouwen. Wij zien Christus op God vertrouwen, toen God tegen Hem keerde op een wijze zoals Hij nooit tegen iemand zal zijn. Hij bleef volmaakt, en Hij bleef Zichzelf, tot aan het einde van de beproeving.

Dat wij kunnen genieten van de gevolgen van dit vertrouwen op God, danken wij als gelovigen (vóór en na het kruis) uitsluitend aan het feit dat de Heere Jezus dit lijden heeft doorstaan zonder te verzwakken en zonder enige steun te hebben. Wat de ziel van iedere zondaar zou overweldigen, als hij een beproeving meemaakt die veel minder zwaar is dan die de Heer ondervond: namelijk de wanhoop die een mens overvalt als hij geen enkele steun meer heeft. De Heere Jezus was zonder enige steun om Zich heen, niet van God noch van engelen. En toch ontbrak er niets aan Zijn vertrouwen.

Hij bleef vertrouwen in God, ook toen er geen enkele uiterlijke reden was om vertrouwen te hebben. Er was voor Zijn vertrouwen slechts één oorzaak van innerlijke aard, en dat was Zijn eigen volmaaktheid.

Deze beproeving zonder weerga moest plaatshebben, anders zouden de wezenlijke morele vragen nooit opgelost zijn. Maar nu is alles volmaakt zeker. Welk moreel vraagstuk ook overwogen wordt, men vindt dat in orde gebracht op het kruis. De satan heeft evenmin nog iets te zeggen. Zijn mond is gesloten gedurende het leven van Christus, en bij de dood van Christus is die ook gesloten. Wie zien daar de absolute overwinning van de volmaakte Mens over de gevolgen van het kwaad. Hoe groot is het werk, dat door de intrede van de zonde in de wereld noodzakelijk was gemaakt! Er was wantrouwen gezaaid in het hart van Adam en Eva bij de val. Het vertrouwen van Christus tot in de god-verlatenheid zelf is nodig geweest om het vertrouwen van de mens in God te herstellen, en God te verheerlijken op een oneindig heerlijke wijze door het vertrouwen dat er bij de Heer Jezus leefde in de drie uren van duisternis. De heerlijkheid van God die beledigd was door menselijk wantrouwen, vereiste deze maat van volkomenheid.

Wij hebben heel gemakkelijk de neiging om deze feiten op een oppervlakkige en algemene wijze te bekijken. Maar God wenst dat wij eraan denken dat al dit lijden werkelijkheid was. Morele en geestelijke waarheden zijn veel hoger dan andere waarheden. Er is geen morele waarheid, die niet op het kruis aan de orde is gesteld. Alle waarheden zijn daar geregeld, alle vragen zijn er grondig beantwoord, tot heerlijkheid van God en van Christus en tot zegen van de uitverkorenen. Daarom is het zich bezighouden met het kruis zo noodzakelijk. Er bestaat niets mooiers dan het kruis te bestuderen. Liefde, vertrouwen, gehoorzaamheid, afhankelijkheid over de hele linie, al die verschillende trekken van goddelijk leven laat de Heere Jezus ons in stilte bewonderen in Zijn leven en bovenal in Zijn dood. Daarmee voedt de gemeente haar geestelijk leven.

4. Diepe vernedering, volmaakte gehoorzaamheid

Dit toneel, waar wij de Heere Jezus zien als het middelpunt van de haat van de mensen, toont een grootheid die ons verstand te boven gaat. Hij hangt daar op het kruis, antwoordt niet op spotternij, smaad en belediging van vijanden, daarbij inbegrepen de rovers die aan weerszijden van Hem hingen. Ondanks alles wat de mensen Hem kunnen aandoen, worden Zijn gedachten niet afgetrokken van Zijn Vader. Hij richt Zich tot Hem. Hij heeft niets tegen de mensen te zeggen, maar spreekt tot Zijn God in volmaakt vertrouwen.

In vers 13-19 spreekt Hij voor God Zijn gevoelens uit in de vreselijke toestand waarin Hij Zich bevindt. Hij is verhoogd van de aarde, te midden van boze mensen; en het verslag van Zijn nood brengt Hem ertoe in vers 20 uit te roepen: 'Mijn sterkte, kom Mij spoedig te hulp'. Het schijnt dat er twee soorten bozen worden onderscheiden in deze verzen. In vers 13 is er sprake van vele stieren en sterke stieren van Basan. Wij verstaan daaronder allen die gezag ontvangen hadden, de leiders van het volk, de gouverneurs, diegenen die de kruisiging bijwoonden en Hem bespotten met het volk (Luk. 23:35). In vers 17 schijnt de uitdrukking 'honden' een bende boosdoeners aan te duiden, Romeinse soldaten, de bevolking, de menigte. Zij waren allemaal eenstemmig om hun misdaad te volvoeren.

Behalve dat deze verzen de houding beschrijven van beide maatschappelijke klassen, stellen ze ons twee verschillende oorzaken van lijden van Christus voor. In de eerste plaats wat Hij ondervond van hen die hun macht en gezag tegen Hem lieten gelden. Terwijl het tweede ons meer voorstelt wat Hij leed doordat men Hem bezag in Zijn smaad en vernedering (vs. 17-19).

Hij ondervond aan de ene kant het lijden veroorzaakt door meedogenloze hardheid, door de wreedheid van hen die profiteerden van Zijn zwakheid. Aan de andere kant, wat misschien nog pijnlijker was voor Hem, voelde Hij diep het lijden dat ‘honden’ Hem toebachten, die altijd onreine dieren voorstellen en die Hem bekeken zonder het minste respect en zich alleen maar verheugden over Zijn schande en vernedering. Tegenover de Heere Jezus, Die schijnbaar gelaten deze vernedering over Zich liet heenkomen en het aanvaardde blootgesteld te worden aan hun blikken op Zijn lijden, nam hun morele losbandigheid de vrije loop.

Het is goed dat wij nadenken over deze vormen van lijden, die de Heere Jezus hier ondervond van de kant van de mensen. En toen Hij in aanraking kwam met al dit geweld en in alle oneer troost bij God heeft gezocht, heeft Hij moeten zeggen: *‘Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?’* De mensen hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid om al hun boosheid te tonen tegenover Iemand Die, met eerbied gesproken, een volmaakt mikpunt vormde voor al het geweld en verderf van het menselijk hart.

Overigens, als wij overdacht hebben dat wij in deze psalm twee soorten van mensen om het kruis gegroepeerd zien, omvatten zij in feite de hele mensheid. De arme en de rijke, de beschaafde en de lomperik: alle trappen van de sociale ladder zijn hier vertegenwoordigd. Maar God verliest geen tijd aan die schijnbare verschillen, waarover wij soms zoveel drukte maken. Dezelfde vijand is nu eens een sterke stier van Basan, dan weer een hond die zich verheugt over de schande van een ander. Dat maakt ons beschaamd, en dat is terecht. Er zijn geen miljoenen verschillende mensen voor God. Er zijn maar *twee* soorten mensen: de eerste mens en de tweede Mens.

Hier staan ze tegenover elkaar. De kern van de geschiedenis van de wereld zien we hier bij het kruis. Hier vinden we in wezen wat de wereld en de mens is. Het is niet nodig alle boeken te lezen, die mensen hebben geschreven om te weten wie de eerste mens is. Ze vertellen niets meer dan wat we hier vinden, in een volmaakt moreel licht. De werkelijke geschiedenis van de wereld en van de mens zien we hier in dit ongehoorde toneel, waar de volmaakte

Mens met voeten wordt getreden, wordt beledigd door de honden die op Hem neerzien en Hem bespotten in Zijn smaad. Het gebeurde openlijk, zoals niemand van ons het een keer zou willen meemaken. Het is een blijvend schilderij: het open hart van Christus en het open hart van de mens, tegenover elkaar. Maar wij kunnen hier ook de onpeilbare grootheid van het hart van God zien. Hoewel God alles van te voren wist, heeft Hij Zijn Zoon gegeven. En zodoende is Zijn volmaaktheid geopenbaard, tot heil van de mensheid waarvan de volledige boosheid op hetzelfde ogenblik duidelijk werd getoond. Alles is hier onuitsprekelijk. De eeuwigheid zal met de overdenking hiervan gevuld zijn.

We vinden hier onvergelykbare schoonheid tegenover totale lelijkheid. In de vergelijkingen die de Heere Jezus maakt over al deze mensen, kan men stilstaan bij de stijl, die nooit vervalt in de platte en ongepaste woorden van de mensen en die dit toneel beschrijft met de juiste bewoordingen en volmaakte fijngevoeligheid. De houding van de Heere Jezus wordt gekenmerkt door totale zwakheid, de volledige afwezigheid van kracht; en dit is absoluut in tegenstelling met die van de stieren van Basan. Men ziet mensen sterven, terwijl ze zich nog verdedigen; maar Christus toonde volmaakte berusting in het lijden zonder enige weerstand. Dat vinden we in het bijzonder in vers 16. Een ander bewijs van de onderworpenheid van Christus is dat Hij niet blijft stilstaan bij tweede oorzaken. Hij ziet dit alles en spreekt erover, maar ondertussen verklaart Hij: *'U legt Mij in het stof van de dood'* (vs. 16). Had Hij niet uit de hand van de Vader Zelf de drinkbeker aangenomen, die Hij nu dronk?

Nog een ander aspect waarbij we moeten stilstaan, is dat Christus het hoofd omhoog hief in alle smart en schande. Een mens kan reageren, doordat hij zich trots voordoet en anderen negeert. Dat is een houding van zelfverdediging, maar Christus deed hierop geen enkel beroep. Hij accepteerde en erkende openlijk de situatie waarin Hij Zich bevond. Dat is de absolute volmaaktheid die hier schittert. Op de ergste wijze beproefd, overwon Hij toch, hoewel Hij door niets en niemand werd geholpen.

Alles was tegen Hem: God was tegen Hem, de overheden, de satan en zijn demonen waren ook tegen Hem. Hij is gekruisigd in *zwakheid*, schijnbaar geheel machteloos. Maar toch heeft Hij in die ogenblikken de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld, en door het kruis over hen getriomfeerd (Kol. 2:15). Alle pogingen van de satan en van de mens, om de Heere Jezus ertoe te brengen Zichzelf te onttrekken aan het lijden, waren tevergeefs, zodat het voorbeeld dat Hij gaf onmiskenbaar uniek was. Er is geen smart geweest zoals Zijn smart, niets dat er in de buurt komt.

Aan de ene kant zijn alle andere menselijke smarten het leed van *zondaars*, en daarom dikwijls grotendeels verdiend. Anderzijds is er nooit volmaakte berusting geweest in een smart als deze. De Heere Jezus was niet bewonderenswaardig, omdat Hij een Held was en Zijn vijanden trotseerde. Hij is onze bewondering waard, omdat Hij Zich volledig onderwierp aan Zijn God. Het was de beproeving van Zijn volmaaktheid. Het ging erom vast te stellen of die volmaaktheid groter zou zijn dan al het lijden dat Hem werd aangedaan en dat Hij moest dragen in verband met de regeling van de hele kwestie van goed en kwaad. Die regeling was goddelijk en definitief. Dit probleem kan niet meer aan de orde gesteld worden, en dat weet de satan heel goed.

Evenals de kwestie van het vertrouwen is opgelost, zo is ook de kwestie van de volmaakte onderworpenheid geregeld. Wij weten dat op dat moment de vijand zich meldde: *Als U Gods Zoon bent, kom af van het kruis*' (Matt. 27:40). De duivel bediende zich van de mensen om te proberen Christus te verzoeken: 'Verlos Uzelf'. Wij kunnen slechts buigen voor de volmaakte onderworpenheid, die de liefde bewees die Christus had voor Zijn Vader. De satan had op dat ogenblik al zijn middelen gebruikt. Hij had vastberaden al zijn krachten verzameld voor de grootste aanval om de weerstand, de trouw van de Heere Jezus te breken. Alle macht van de duivel stond toen op het spel. De Schrift is zwijgzaam over de bijzonderheden van dit feit. Maar wat een grote waarde moeten wij hechten aan de overwinning van Christus! De macht van de satan is nu gebroken, zijn nederlaag is volkomen.

Wat het verborgen kwaad is geweest, dat in de wereld is gekomen en waarom God dit heeft toegelaten; en wat de val van de satan inhield, dat wordt ons niet precies geopenbaard. Maar wij weten dat ter wille van de mens, door een Mens de overwinning van het goede over het kwade moest worden behaald. Door deze Mens is God geopenbaard en verheerlijkt. In *mensen* een welbehagen. Niet in engelen; engelen kunnen niet meezingen in deze lofzang, die hun lied niet is. God heeft de ontvouwing van Zijn heerlijkheid te danken aan een Mens, namelijk Christus, aan Zijn komst hier op aarde en Zijn sterven op het kruis, om de kwestie van de zonde te regelen in de drie uren van duisternis.

Aan de Mens Christus Jezus dankt God de glorie, die Hij door de verzoening verworven heeft. Deze overwinning van het goede over het kwade is een veel hogere zaak dan het behoud van de menselijke onschuld. God heeft hierdoor de gelegenheid gekregen Zichzelf te openbaren. Als we willen weten wie wij zijn, leren we dat ook bij het kruis. En hier moeten we steeds weer terugkomen. De brief aan Romeinen geeft ons de geestelijke uiteenzetting van het thema, maar hier hebben we het feit, zoals nergens anders. Het hart van de mens in alle tijden is overal hetzelfde, en hier wordt zijn natuurlijke toestand geopenbaard. De kwestie van goed en kwaad is definitief geregeld door Christus voor God. Die kwestie moet ook *innerlijk* geregeld worden, als een oordeel in ieders hart. De praktische verwerkelijking bij onszelf laat ongetwijfeld te wensen over, maar laten we in ieder geval overtuigd zijn van het feit dat alles wat we in onze natuurlijke toestand zijn, is geopenbaard en geoordeeld op het kruis. Het is al een grote stap, als we tot deze overtuiging gekomen zijn.

Ons eigen ik is op het kruis ontmaskerd. Het heeft zijn ware gelaat getoond en het is geoordeeld. Zodat de christen die door God is onderwezen, zich geen illusies hoeft te maken. Alle morele of materiële inspanningen om de mens te verbeteren zijn tevergeefs. Het zijn nutteloze pogingen om de kracht van de waarheid in de ziel uit te wissen of te ontkennen. Maar het is een wonder dat God ons in Zijn Woord deze beslissende waarheden heeft

laten zien. We hoeven niet te aarzelen, te zoeken, zoals alle wijsgeren in de wereld, naar de conclusie van de waarheid. Die is volmaakt geopenbaard en we hoeven die alleen maar te accepteren. Wat in het hart van de mens is, is volkomen getoond: een scala van misdaden, en de grootste hiervan was de moord op Christus. Die lag in de kiem al besloten in de daad van Kaïn ten opzichte van Abel. God vleit ons niet. Zijn liefde leert ons wat we moeten weten tot ons welzijn, wie wijzelf zijn en Wie Hij is. Dan gaat de weg naar het geluk voor ons open.

Als de uren van het kruis nog zouden voortduren, zou het toneel voor het oog van God niet meer aanwezig zijn. Voor Hem is de wereld altijd gelijk gebleven. De wereld heeft zichzelf geopenbaard tijdens de zes uren, toen Christus op het kruis hing. Maar wijzelf vergeten dit zo gemakkelijk! Iemand heeft eens gezegd dat wij, als wij trouw zijn, ons zo moesten gedragen alsof de dood van Christus *gisteren* had plaatsgevonden. Als wij werkelijk het besef hadden dat het toneel rond het kruis zich zo kortgeleden had afgespeeld, dan zou ons leven meer doordrongen zijn van de waarde van het gebrachte offer, van de prijs die Christus heeft moeten betalen voor onze verlossing. We zouden in gelijke mate afschuw hebben van het kwaad, omdat dit Hem het leven heeft gekost. Al deze overdenkingen, al die waarheden rond het kruis nodigen ons uit, als wij aan Zijn tafel aanzitten, om aan de dood van de Heer te denken met een dankbaar hart maar ook met ernst, met stille gedachten van bewondering en aanbidding.

5. De wrede smaad, de schande waarmee de wereld U overstelpte

De verzen 17-22 tonen ons de fijngevoeligheid van de Heere Jezus en het lijden dat Hij hierdoor ondervond. Hoewel Hij waarachtig Mens was, waren er grote verschillen met andere mensen. Hij had volmaakte morele normen. Die werden met voeten getreden door de 'honden', mensen die waren losgebroken tegen Hem. Wat een blindheid bij hen en bij ons, om de handen aan het lichaam van Christus te durven slaan! Hij heeft Zichzelf aan die vernedering onderworpen, zonder bescherming te zoeken, zelfs toen niet. Als zij ook maar de minste fijngevoeligheid hadden gehad, zouden ze Hem niet op het kruis hebben durven bekijken. Er zijn dingen waarnaar men niet kijkt. Een beetje gevoel maakt dat je de ogen afwendt van iemand die zo lijdt, met schaamtebesef. Maar zij stonden daar schaamteloos, om maar niets te hoeven missen. Ze bekeken Hem, zagen op Hem, en verdeelden Zijn kleren zonder de minste schaamte.

Het wordt bij herhaling gezegd: zij hebben Mij omringd, zij hebben Mij omsingeld, om het geweld en de boosheid van deze onreine mensen te onderstrepen. Zij spanden samen tegen de Heilige en Rechtvaardige. Zij waren eensgezind in hun bloeddorstigheid ten opzichte van de Gekruisigde. De uitdrukkingen in het Woord zijn veelzeggend. Ze riepen de haat en de wreedheid van de 'honden' op, en ook hun lafheid tegenover Hem Die daar zonder verdediging hing. Het hart van de mensen vloeide over van haat jegens de Schepper, Die naar hen toe was gekomen voor hun welzijn. Het was een troep honden, die tegen Hem huilden, tegen de volmaakte Mens, een Voorbeeld van zachtmoedigheid en goedheid. Je zou eens

moeten meemaken wat de reacties van een opgehitste massa zijn, wanneer de laagste instincten naar boven komen en ze hun haat en frustraties tonen, omdat ze denken op te gaan in de menigte.

Deze verzen tonen hoe het hart van de Heere Jezus erdoor gekwetst is. De vijandige menigte, die was aangetrokken door nieuwsgierigheid naar het spektakel van een kruisiging en die nu heel talrijk was vanwege het Paasfeest, bestond uit dezelfde mensen die Hij met zorg en medelijden had onderwezen, had genezen en gevoed in de woestijn. Het was dezelfde menigte die Hem Koning had willen maken en die Hem een paar dagen tevoren had toegejuicht, toen Hij Zijn intocht hield in de koninklijke stad, Jeruzalem. Hoe pijnlijk moet deze ondankbaarheid Hem hebben getroffen! Zo kunnen we ook begrijpen dat Zijn hart 'als was' tegenover zoveel haat van de mens was. De hier gebruikte uitdrukkingen zijn bijzonder: 'Mijn hart is als was, het is gesmolten diep in Mijn binnenste'; 'als water ben Ik uitgestort' (vs. 15). Er was zoveel geweld, haat, ondankbaarheid en spot. Alles keerde zich tegen Hem. Alles wat er in het hart van de mens leeft aan boosheid, heeft zich geopenbaard bij het kruis.

Op grond van natuurlijke gevoelens zijn er verschillen in de manier van doen van de mensen. Sommigen zullen tegenover de schande van iemand anders een gebaar maken, om die te bedekken voor zover zij dit kunnen. Maar hier gedragen allen zich schandelijk, zonder onderscheid; en na dit toneel kan men niet meer vertrouwen op de fijngevoeligheid van het menselijk hart. Je kunt ook niet meer afgaan op de eerbied of het ontzag voor God en het volmaakt goede. Terwijl de volmaakt goede Mens Zichzelf heeft opgeofferd, heeft de mens er alleen van geprofiteerd en zodoende zichzelf geopenbaard zoals hij is. Hier is de mens geen huichelaar meer.

Het totale verderf van de mens wordt hier beslissend aangetoond, evenals de onmogelijkheid van een relatie met God. Er is slechts één verbinding mogelijk tussen de natuurlijke mens en God, en dat is het oordeel. Wij zeggen dit niet om de mens te verlagen, maar als het lijden van de Heere Jezus en Zijn morele heerlijkheid de ene kant van de waarheid zijn, is

de andere kant onafscheidelijk ermee verbonden: namelijk de verloren toestand van de mens. Voor God Zelf was het niet nodig om de mens opnieuw op de proef te stellen door de zending van Zijn Zoon. Hij kende de toestand waarin de mens verkeerde sinds de val. Maar wijzelf hebben daaraan behoefte, om zo ons eigen portret te zien.

Hoe zouden wij ons moeten gedragen in dit opzicht tegenover mensen die een hoge dunk van zichzelf hebben! Zou er geen onderscheid moeten zijn tussen ons en hen? Zouden we niet bij elke gelegenheid die zich voordoet erop moeten wijzen wie de gevallen mens is in het oog van God? En spreek op die momenten niet over het natuurlijke gevoel of fijngevoeligheid, want juist op dit punt heeft de mens gefaald. In de betrekkingen tussen mensen onderling kunnen natuurlijke gevoelens en fijngevoeligheid hun waarde hebben. Maar God heeft het ondervonden, Christus heeft het ondervonden, wat de mens kan doen vanuit het oogpunt van zijn zgn. fijngevoeligheid. Namelijk zich met boosaardigheid te verheugen over de schande van de Heere Jezus.

En wat Hij hier in Psalm 22 zegt, toont aan hoe gevoelig Hij hiervoor was: 'Zij zien het aan, zij kijken naar Mij' (vs. 18). Hij voelde dat veel meer dan wij, doordat Hij volmaakt was. De zonde had Zijn gevoelens niet afgestompt. Hij had een goddelijke fijngevoeligheid. *Al Mijn beenderen zou Ik kunnen tellen*. Was dat geen lichamelijke schande? Iedereen kon het zien: al Zijn beenderen waren zichtbaar. Arbeid, vermoeidheid en lijden waren Zijn deel geweest, en Zijn lichaam getuigde ervan. Het was ook volgens de Schrift een duidelijk getuigenis, want niet een van Zijn beenderen mocht gebroken worden (Ps. 34:21). De beenderen zijn een beeld van de eigen wil van de mens. Hij kan tegenstand bieden, doordat hij beenderen heeft. En in veel teksten vinden we terug dat God wel de beenderen moet breken om te kunnen zegenen. Bijvoorbeeld in Jesaja 38:13: 'Zo zal Hij al mijn beenderen breken'. Maar bij de Heere Jezus mocht niets gebroken worden. Bij Hem openbaarde zich geen eigen wil, bij Hem was er alleen het sterke verlangen de wil van de Vader te doen tot in de dood. U voelt wel aan

dat er nooit iemand heeft geleefd, die, als hij de macht zou hebben zich aan zulke blikken te onttrekken, dit niet zou hebben gedaan. Niemand kan het verdriet van zo'n vernedering van menselijke kant verdragen. Wij omringen ons liever met eer, zoeken waardering, laten onze beste kant zien. We krijgen het benauwd als iemand negatief over ons denkt.

Vers 19 zegt: *'Zij verdelen Mijn kleding onder elkaar en werpen het lot om Mijn gewaad.'* Wij weten wat het evangelie hierover zegt. Christus spreekt hierover en Hij was Zich ervan bewust dat het zo moest gaan. Op een andere plaats zegt Hij: *'U kent Mijn smaad en Mijn schaamte en Mijn schande; allen die Mij benauwen, zijn U bekend. Smaad heeft Mijn hart gebroken en Ik ben zeer zwak'* (Ps. 69:20-21).

In het algemeen gesproken is er in onze eredienst, in onze overdenkingen en onze gevoelens plaats voor de herinnering aan dit lijden. Het gaat niet alleen om de verzoening. Zonder de volmaaktheid van Christus bij het ondergaan van de schaamte en schande, zou de verzoening niet mogelijk zijn geweest. Als er in Zijn hart ook maar de geringste boosheid zou zijn geweest over wat Hem werd aangedaan, dan had Hij dit heilige slachtoffer niet kunnen zijn. Waarom heeft Hij, terwijl Hij in werkelijkheid was gekomen om het werk van de verzoening te volbrengen, ook de eerste drie uren van het kruislijden moeten ondergaan? Hij droeg toen nog niet de volle toorn van God. Waarom hebben wij in het Woord van God het verhaal van Zijn leven als de Man van smarten? En waarom in het bijzonder in de laatste uren, waarin alle haat van de mensen over Hem werd uitgegoten? Terwijl het hoofddoel toch was Zijn dood, waardoor de verlossing moest worden verkregen. Kon Hem dat niet bespaard blijven? Nee, Christus moest geopenbaard worden, het offer moest worden onderzocht, het moest volmaakt bevonden worden! Alle beproevingen die Hij onderging voordat de uren van Gods toorn aanbraken, hadden dit wonderlijke gevolg: in de smeltkroes van het lijden is het goud volkomen zuiver bevonden! Enerzijds heeft alles samengewerkt om Zijn volmaaktheid te doen uitkomen.

Anderzijds was er de poging Hem te verhinderen volmaakt te zijn. Het is een afschuwelijk toneel, waarover wij beschaamd blijven zwijgen.

In de beide gedeelten van de verzen 13-16 en 17-21 ziet u in zeker opzicht ook twee karaktertrekken van de zonde. Namelijk geweld en verdorvenheid, en de gevolgen: laagheid, gemeenheid. Hoe vaak uiten mensen, die zich zouden schamen als ze iemand een klap zouden geven, zich niet laag in hun manier van doen en spreken. Wij moeten oppassen voor die slechte eigenschap van de oude natuur. De laagheid van de mens wordt overal gevonden, niets kan haar veranderen. Er zijn mogelijkheden om het min of meer te verdoezelen. En in sommige milieus komt het meer voor. Maar als we goed opletten, gebeurt het overal. Opvoeding, zelfs een christelijke opvoeding, doet niets hiervan af. Het remt het kwaad wel, maar neemt het niet weg. Alleen de goddelijke natuur die aan de mens wordt gegeven door bekering en wedergeboorte, kan de karaktertrekken van het nieuwe leven openbaren. Zonder de wedergeboorte is er niets goeds in de mens. En zelfs als je bekeerd bent maar het zondige vlees niet voor dood houdt, zullen de slechte karaktertrekken zich vroeg of laat openbaren.

Een afschuwelijke conclusie wordt hier duidelijk gemaakt: namelijk de haat tegen alles wat rechtvaardiger is dan de rest. Kaïn werd een moordenaar, omdat de werken van zijn broer rechtvaardig waren en die van hemzelf boos (1 Joh. 3:12). Dat vinden we in Psalm 22 zowel bij de honden als bij de stieren. En vinden we dit ook niet in onze harten? Het is een soort wraak jegens degenen wier gerechtigheid ons veroordeelt. En dat is ook precies wat de wereld de gelovige laat voelen, naarmate hij trouw is. De haat tegen alles wat heilig is, apart gezet, tegen alles wat de welriekende geur van Christus verspreidt. 2 Timotheüs 3:12 zegt: *‘En ook allen die godvruchtig willen leven in Christus Jezus zullen vervolgd worden.’*

Nergens anders dan bij dit toneel rondom het kruis wordt het bewijs gegeven dat er geen gemeenschap bestaat tussen licht en duisternis. Men kon de Heere Jezus niets verwijten, toch hebben de mensen zich gewroken. En nu heeft Hij Zijn getuigen iets dergelijks te dragen gegeven. 2 Korinthiërs

11:27 zegt: *'in arbeid en moeite, in waken dikwijls, in honger en dorst, in vasten dikwijls, in koude en naaktheid'*. Dat zijn woorden waar wij minder vaak aan denken. Er zijn martelaars geweest, aan wie de Heere het heeft gegeven een schouwspel te zijn. Geofferd te worden in diepe vernedering en zelfs te sterven, doordat ze Hem eerden zonder slechte gedachten te koesteren jegens hun beulen. Denk maar aan Stefanus, een man die smadelijk stierf, die gestenigd, bebloed, en gebroken ter aarde werd geworpen. Maar zijn dood was voor hem een overwinning. Hij lijkt daarin op zijn Meester.

Adam en Eva hebben hun toestand na de zondeval niet kunnen verdragen. Zij bedekten zichzelf met vijgenbladeren en verborgen zich onder de bomen in de hof. In wezen doen wij hetzelfde, dat weten we wel. Maar in tegenstelling met de eerste mens heeft Christus, ontdaan van al Zijn kleren, alle bliken verdragen. Het was voor allen zichtbaar, en het was het gevolg van hun zonde. Deze vernedering moeten wij als het ware tussen de regels door lezen. De openbare vernedering, de afwezigheid van alles wat de schande kon verbergen, wij kunnen dat bewonderen in Hem en Hem ervoor aanbidden. Want door de schande te aanvaarden bleek de heerlijkheid van Christus, Die Zichzelf voor ons vernederde. Het geheim van de kracht die Hij openbaarde, was deze plaats die Hij innam.

Het kon niet anders. Dit moet ons hart beïnvloeden, als we ons dagelijks met Zijn Persoon bezighouden. We kunnen nergens anders zo'n Voorbeeld vinden! Hij is ons Hoofd, onze Heere, onze God! Hij heeft gehangen aan een kruis, naakt, vernederd, bedroefd, verworpen door allen, het Middelpunt van haat, verachting, spot en afkeer. Zijn wij trots op Hem? Roemen wij erin zo'n Meester toe te behoren? Willen wij de Gekruisigde aanbidden in een wereld die Hem veracht? En zoeken wij in deze wereld een andere plaats dan die Hij innam?

6. U vernietigde alle macht van hel en dood

Na de verzen 17-19 met hun merkwaardig nauwkeurige profetische beschrijving volgt het gebed om verlossing en het antwoord van Gods kant (vs. 20-22). Christus moest de hele werkelijkheid hiervan ondervinden, 'opdat de Schrift zou vervuld worden'. Hij doet hier een beroep op God, Die Zijn hele leven Zijn sterkte was geweest. In Gethsemane had Hij *'met sterk geroep en tranen zowel gebeden als smekingen geofferd aan Hem Die Hem uit de dood kon verlossen, en Hij is verhoord om Zijn godsvrucht'* (Hebr. 5:7). Tot Hem richt Hij Zich zelfs ook in dit uur, waarin Hij moest uitroepen: *'Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'* (vs. 2). Wij hebben Hem al horen zeggen in vers 12: *'Blijf dan niet ver van Mij'*. Hij herhaalt die smeekbede in vers 20: *'Maar U, HEERE, blijf niet ver weg'*. Hij zegt hier niet: 'Mijn God', maar Hij spreekt Hem aan als HEERE. U verandert niet, U bent altijd trouw geweest, U bent altijd Mijn kracht en verlossing geweest. Wie zal deze vurige gebeden kunnen peilen? Wie zal de angst en de smart kunnen doorgronden in die donkere uren? 'HEERE, wees niet ver'. Christus wist dat God Zich van Hem verwijderde, dat Hij verplicht was Hem te verlaten.

Wij zien de vreselijke aanval van de boze op Christus in die uren. De Heere Jezus had hierover tegen de mensen al gesproken, tegen de werktuigen van de satan die waren gekomen om Hem gevangen te nemen: '(...) maar dit is uw uur en de macht van de duisternis' (Luk. 22:53). Zoals vroeger de Filistijn naderde in volle wapenrusting, kwam de vijand hier naar voren met zijn hele arsenaal aan geweld, boosheid, en verderf. Een smartelijke kreet ontsnapte aan het hart van de Heere Jezus in die ogenblikken. Hij voelde de woede en de haat van de satan in vele vormen op Hem afkomen.

Hij riep het uit: *‘Red Mijn ziel van het zwaard, Mijn eenzame (ziel) van het geweld van de hond. Verlos mij uit de muil van de leeuw en van de horens van de wilde ossen.’*

Het lijkt erop dat je het eigenlijk geen strijd kunt noemen, wat er gebeurde op het kruis tussen Christus en de satan. Het is geen conflict zoals in de woestijn, waar Jezus de tegenstander antwoordde met het sterke zwaard van het Woord van God. Of zoals in Gethsemane, waar in Zijn angststrijd het zweet als grote bloeddruppels op de aarde liep. De satan viel Hem aan, zeker, maar hij viel verwoed aan op een Christus zonder verdediging, Die geen strijd meer te leveren had. Hij had de drinkbeker aangenomen en bood geen weerstand meer. De vurige pijlen van de vorst van de duisternis werden gedoofd door de volmaakte weerloosheid van onze Heere Jezus. Op die bijzondere manier is er een schitterende overwinning behaald, die niet vermeld wordt in de geschiedenisboeken van de wereld, maar die genoemd wordt tot in eeuwigheid door het nieuwe lied van de verlostten: ‘Want U bent geslacht en hebt voor God gekocht met Uw bloed uit elk geslacht en taal en volk en natie’ (Openb. 5:9).

We moeten voorzichtig zijn bij de verklaring van de uitdrukkingen die de verschillende vormen van het lijden van Christus aanduiden. Het schijnt dat we in het zwaard, het geweld van de hond en de muil van de leeuw kunnen zien wat Christus achtereenvolgens heeft ondergaan van de zijde van God, van de mens, en van de duivel. Het zwaard van God is ontwaakt tegen Christus Jezus, de Man die Zijn metgezel was. Merk op dat de noodkreet van vers 2 is geslaakt aan het einde van de drie uren van duisternis, tegen het negende uur. Als Hij te kampen heeft met het lijden van de zijde van de mensen en van de satan, en tot Zijn God roept, gebeurt dit om ons te laten merken dat er van Gods kant geen antwoord was. En niet alleen kwam er geen antwoord, maar God Zelf keerde Zich tegen Hem. Dat is wel wat men kan noemen de allergrootste verborgenheid. Zijn roepen tot God in het lijden had als antwoord het verlaten-zijn en de toorn van God.

Zijn hele leven was Christus nederig en arm geweest. Wat was Hij arm! Zijn hele leven had Hij geen bezittingen. Maar God was met Hem tijdens Zijn leven. Hij gaf getuigenis van Zijn kracht en macht door de vele tekenen en wonderen die Hij heeft gedaan. Maar op het kruis was er niet de minste ontplooiing van kracht van Zijn kant. Er kwam geen enkel woord, geen wonder of teken, er was alleen zwakheid. Daarom zei Hij in vers 20: ‘Mijn sterkte’. Hij verwerklijkte de menselijke zwakheid op een absolute manier. Het kruis was voor Christus het besef van vrijwillige, volledige zwakheid. Er staat ook geschreven: ‘Hij is gekruisigd in zwakheid’ (2 Kor. 13:4). Wij kunnen in die uren, zoals gezegd, geen enkele uitoefening van macht zien, geen heldhaftigheid, geen opflikkering van de wil, zoals mensen soms hebben. Hij gaf alles over en nam bewust alles aan wat Hij moest ondergaan. En als we bedenken dat Hij God is, de Schepper van alles, en dat Hij alle macht heeft – dat Hij hier moet erkennen dat Hij zwak is. Is dat geen wonder? Hij verbergt Zijn zwakheid niet, evenmin als Hij de schande verbergt. Hier schittert Zijn volmaaktheid.

In de loop van de christelijke geschiedenis zijn er velen geweest die het moesten meemaken verworpen te worden door de mensen en de martelaarsdood te moeten sterven. Maar tussen hen en de Heere Jezus is er altijd een groot verschil, want zij konden op het ogenblik van de beproeving rekenen op Gods hulp. Christus daarentegen moest ervaren dat God Zich tegen Hem keerde en Hem verliet. En juist daarom kunnen alle christenen ervan verzekerd zijn dat God hen *nooit* in de steek zal laten. Hij zal ons nooit verlaten, omdat Hij Zijn Zoon heeft verlaten, Die het niet waard was verlaten te worden. Wij zijn nog niet klaar met het nadenken over dit punt, omdat wij dit eeuwig zullen blijven doen. Het is heel belangrijk dat iedere keer te overdenken, als de gemeente bijeenkomt.

Aan het einde van vers 22 verandert het hele toneel: ‘Ja, U hebt Mij verhoord’. Hier is het antwoord van Gods kant. Wij komen nu op het terrein van de heerlijke gevolgen van dit grote werk; en het eerste dat ons direct wordt voorgesteld, is de lof van Christus voor Zijn God en Vader.

Hij heeft Hem verlost op het juiste ogenblik, en dat bevestigd door Zijn opwekking uit de doden. De Heere Jezus prijst Zijn God in het midden van de heiligen, in het midden van de gemeente. God heeft Hem verlost en heeft Hem welgedaan. Christus nodigt ons uit God samen met Hem te prijzen; en niet in de eerste plaats omdat Hij ons heeft gered, maar omdat Hij Christus uit de doden heeft opgewekt.

Dit antwoord van Gods kant aan de Heere Jezus heeft zich op twee manieren getoond. Ten eerste: doordat de Heere Jezus na de drie uren van duisternis en verlatenheid, de gemeenschap met Zijn Vader heeft hervonden. Hij zegt dan niet meer 'Mijn God', maar spreekt Hem aan als 'Vader', zoals dat in Lukas staat. Ten tweede: de opstanding en Christus' verhoging aan de rechterhand van de Majesteit in de hoge is het volkomen antwoord.

Na de drie uren van duisternis gaf de Heere Jezus Zijn geest aan Zijn Vader over. Het werk van de verzoening was volbracht. Wat nu nog overbleef, was de kwestie van de macht van de dood. Op het kruis is alles geregeld wat het oordeel van God en Zijn toorn betreft. Ook alles wat de satan betreft, is geregeld. Want de Heere Jezus riep uit: 'Het is volbracht'. Hij heeft de overwinning behaald. Maar Hij moest de sleutels van de dood en de hades nog in handen nemen (Openb. 1:18). Hij moest alles ondergaan, waar de gevolgen van de zonde heenvoerden. Eén van die gevolgen was de toorn van God. Christus heeft die gedragen in de drie uren van duisternis. Een ander gevolg was de macht van de dood, waaraan alle mensen onderworpen zijn. De Heere Jezus ging Zelf in de dood. Hij drong door in het koninkrijk van de sterke, in de kracht van een onvergankelijk leven. Hij ging in de dood en die kon Hem niet vasthouden. Hij verrees als Overwinnaar en verliet het terrein van de dood. Zodoende ontnam Hij aan de satan dit machtige wapen. Dit is zo volkomen dat de dood zijn macht heeft verloren voor Christus, en voor allen die in Hem zijn. Ten opzichte van de anderen ook overigens, ligt de macht over de dood nu in handen van de Heere Jezus. Hij is de Eerstgeborene van de doden (Openb. 1:5).

De manier waarop Christus is binnengegaan in het rijk van de dood is heel belangrijk. Hij is niet gestorven onder het oordeel van Gods toorn, maar heeft eerst het genot van de gemeenschap met de Vader hervonden. In de tweede plaats drong Hij erin door, na het werk geheel te hebben voleindigd en de woorden te hebben gesproken: 'Het is volbracht'. Daarna gaf Hij Zijn leven over, en riep daarbij met luider stem: 'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest' (Luk. 23:46). Dit is een duidelijk bewijs van de waarheid dat niemand Hem het leven ontnam, maar dat Hij het uit Zichzelf aflegde, overeenkomstig het gebod dat Hij van de Vader had ontvangen. Zijn afhankelijkheid en totale vertrouwen schitterden eens te meer bij die laatste daad, doordat Hij Zijn geest toevertrouwde in de handen van de Vader. Hij had wel de macht ontvangen Zijn leven af te leggen, en het weer te nemen (Joh. 10:18). Maar in volmaakte afhankelijkheid wilde Hij die macht niet gebruiken zonder Zijn Vader. Het antwoord van God wordt voorgesteld in de opstanding.

7. Het werk van genade is volbracht, U bent gezeten in de hoge

Toen het uur van de beproeving was afgelopen voor Christus en de tijd van het verlaten-zijn was beëindigd, kwam de uitredding. Als God Zijn Zoon eerder dan het passende ogenblik te hulp was gekomen, zouden wij niet gered zijn. Aan de andere kant stond Zijn liefde voor Christus niet toe dat de beproeving langer zou duren dan noodzakelijk was. Hieruit kunnen we concluderen dat wij in de beproevingen die wij meemaken het vertrouwen mogen hebben dat door de wijsheid van God aan de ene kant en Zijn liefde aan de andere kant, onze oefeningen precies de juiste duur zullen hebben.

In de verzen 23 en volgende blijkt dan ook de onmetelijke verandering, die Christus heeft doorgemaakt toen Hij overging vanuit de drie uren van duisternis in de vreugde van de gemeenschap met de Vader. Hij wil dat Zijn broeders ook de Naam van de Vader kennen en Hem prijzen. Want Hij is verlost uit de drie uren van duisternis en uit de macht van de dood. Hij waardeert de belangstelling die Zijn broeders voor Zijn lijden hebben, dat nu volbracht is. Psalm 20 zegt: 'Moge de HEERE u verhoren in de dag van benauwdheid, de Naam van de God van Jakob u in een veilige vesting zetten'. En hier in Psalm 22 zegt de Heere Jezus Zelf na het lijden: 'U hebt Mij verhoord', of: '*U hebt Mij geantwoord*'. Hij heeft immers voorbede gedaan voor hen die God verwachten, d.w.z. Zijn broeders, dat zij niet beschaamd of te schande zullen worden vanwege Zijn verlaten-zijn (Ps. 69:7).

Hij heeft nu haast hun te vertellen over de wondervolle verlossing, die Hem ten deel is gevallen. Zijn liefde verwachtte van Zijn discipelen – zoals Hij nu van onze kant verwacht – een levendige belangstelling voor de dingen die Hem betreffen. En heel in het bijzonder voor het antwoord dat Hij van Gods kant heeft gekregen door het geloof. Die kant van de lofprijzing komt weinig naar voren in de eredienst. Maar wij moeten niet verzuimen God te danken voor de uitredding die Christus heeft gekregen, en zo instemmen met de Heere Jezus als Hij met vreugde en aanbidding Zijn God en Vader looft. Het is een verandering waarvan Hij alleen de diepte kent, waarbij Hij overging van de ervaring van de toorn van God naar de innigste gemeenschap.

Als wij meer begrip hadden van de afschuwelijke beproeving die Christus heeft doorgemaakt en wij vaker zouden denken aan Zijn smart, het alleen zijn, het verlaten-zijn, dan zouden wij ook meer lof in onze harten hebben voor God de Vader. Want Hij heeft de Heere Jezus verlost uit die onbeschrijfelijke uren van verlatenheid. Het lijkt erop dat dit te weinig gebeurt in onze eredienst. Wij danken God voor alles wat Hij voor *ons* heeft gedaan, maar te weinig voor wat Hij voor *Christus* heeft gedaan. De duisternis, de toorn, het verlaten-zijn, en dan de volle vreugde voor het aangezicht van God, zoals de Heere Jezus die kent: dat is de verandering die hier wordt bedoeld en geroemd. En wij kunnen Hem te meer roemen, omdat die verandering in zekere zin ook ons deel is. Wij zijn vanuit de toestand die werd gekenmerkt door het oordeel van God, overgegaan in dezelfde gunst die Christus nu geniet.

Vers 23: *'Ik zal Uw Naam Mijn broeders vertellen'*. Niet alleen haast Hij Zich om de verlossing bekend te maken, die Hij heeft meegemaakt. Maar Hij wil in de eerste plaats de Vader grootmaken, Die de Bewerker ervan is geweest. Want de Naam spreekt van de Persoon Zelf. Zeker had Hij al geopenbaard Wie God was, voordat Hij naar het kruis ging. Maar de volle openbaring kon pas worden geschonken na de drie uren van duisternis. Al Gods heerlijke eigenschappen zijn op het kruis van Golgotha onthuld.

Vóór het kruis was de openbaring van God door Christus ten dele, na het kruis is die volkomen. *'Ik heb Uw Naam geopenbaard aan de mensen die U Mij uit de wereld hebt gegeven'*, zegt Jezus in Johannes 17:6. En verderop: *'Ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt en zal die bekend maken'* (vs. 26). Hier in de psalm staat: *'Ik zal Uw Naam Mijn broeders vertellen'*. In deze uitdrukking 'Uw Naam' zien wij al de liefde van de Heere Jezus voor de God van Zijn verlossing. Zijn eerste wens is allen te laten genieten van die liefde, die Hij Zijn broeders kan noemen. En dat zegt ook Johannes 17:26 hierover: 'opdat de liefde waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen is en Ik in hen.'

Toch is de tekst in Johannes 17 meer algemeen bedoeld. Dit heeft de Heere Jezus namelijk ook al gedaan tijdens Zijn leven, zoals Hij verklaart: *'Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien'*. Dit deed Hij voortdurend. Maar in Psalm 22:23, dat wordt aangehaald in Hebreeën 2, is het duidelijk dat Hij het hart van Zijn broeders wil vervullen met dezelfde vreugde die in Zijn hart leeft. Het is de vreugde die verband houdt met Zijn verlossing uit de banden van de dood, die nu ook hun deel is. Hij openbaart ons de Heiland-God, de Vader van onze Heere Jezus Christus: *'Ik zal Uw Naam Mijn broeders vertellen'*. Het is alsof Hij zegt: Ik zal Mijn broeders zeggen wat een Heiland Ik in U heb gevonden. Ik zal met hen over U spreken, zoals Ik U heb leren kennen na Mijn verlossing uit de macht van de duisternis en van de dood.

Het is een wonder van genade dat Christus zo Zijn hart voor ons opent. Hij spreekt over de manier waarop Hij God heeft leren kennen in de grootte en de rijkdom van de uiteindelijke verlossing. Zeker is dat Christus die nooit had ondervonden, vóórdat Hij had geleden en was verhoord uit Zijn angsten. Hij heeft dus een hart vol gevoelens en gedachten, die Hij met Zijn broeders wil delen. Wat een bewijs van Zijn liefde! Hij wil ons binnenleiden in een onderwerp dat kostbaar is voor Zijn eigen hart. Als wij erbij stilstaan dat Hij het met niemand kon delen, toen Hij geslagen moest worden en de toorn moest ondergaan, is dit heel opmerkelijk. Wanneer

het gaat om de vreugde na Zijn uiteindelijke verlossing, kan en wil Hij die graag delen met de Zijnen. En wat is Hij verheugd wanneer wij aan Hem denken in Zijn dood en opstanding, als wij instemmen met de vreugde en lof die er in Zijn hart leeft voor Zijn God en Vader! Dat verwacht Hij. Als wij hierover nadenken, moeten wij zeggen dat onze eredienst soms wel arm is.

We moeten niet uit het oog verliezen dat hier een *Mens* spreekt. Hij is waarachtig God, maar Hij is ook waarachtig Mens. En met deze Mens zijn al de heiligen verbonden. Hij heeft God in Zijn dood verheerlijkt en is nu door God opgewekt en verlost uit de dood. Het woord 'broeders', dat hier wordt gebruikt, heeft een ruimere betekenis dan wij vaak denken. Het wordt gebruikt in de eigenlijke christelijke zin. Overigens was op dit ogenblik na Zijn opstanding, toen de Heere Jezus de Naam van Zijn God en Vader openbaarde, de Heilige Geest nog niet uitgestort en de gemeente nog niet gesticht. Niettemin staat de aanhaling in Hebrëen 2 ons toe een toepassing ervan te maken op de christenen. Het werk van Christus heeft ons gevormd tot een priesterlijke familie. De zegen die stroomt door het werk op het kruis, is van toepassing op alle gelovigen van vroeger. Vooruitziend op het werk van Christus heeft God hen kunnen zegenen in Christus, de enige Middelaar tussen God en mensen. God is nu onze God, dat is het gevolg van het werk op het kruis. Het schijnt dat de woorden 'Ik zal Uw Naam Mijn broeders vertellen', niet alleen aangeven dat God onze Vader is, maar ook wijzen op onze geestelijke groei. Hij wil dat wij groeien in de kennis van onze God en Vader, een kennis die steeds dieper wordt naarmate men door het Woord wordt gevoed en in gemeenschap met Hem leeft. En het is ook de openbaring van God in onze eigen omstandigheden, als onze Vader.

Dat is dus het grote nieuws dat de Heere Jezus met haast en persoonlijk aan de Zijnen verkondigde. De engelen bij het graf gaven reeds getuigenis van Zijn opstanding. Maar als het gaat om de nieuwe positie waarin de Zijnen op grond van Zijn werk nu zijn geplaatst en de relatie met God de Vader, laat de Heere Jezus aan niemand anders de zorg over om hen in te lichten.

Die kennis leidt altijd tot lofprijzing. Christus zegt: *'In het midden van de gemeente zal Ik U loven'* (vs. 23), en Hij wil dat wij met Hem instemmen en de Vader ook loven. Met hoeveel aandacht zouden we dan ook Zijn leiding moeten volgen in de eredienst! De Geest heft met ons de lofzang aan, en wij zingen met onze geest maar ook met het verstand (1 Kor. 14:15). Is dat niet het zingen in overeenstemming met de gedachten van de Heere?

Als wij ernstig bezig zijn met Zijn lijden, dood, opstanding en heerlijkheid, zullen wij een open oor hebben om Zijn stem te horen en bereid zijn Hem te volgen. En heel in het bijzonder in de gemeenschappelijke lofzang. Maar als onze harten afdwalen en niet open staan om te zien wat God voor ons heeft gedaan, zullen we geen lofzang in onze harten hebben, geen danktoon om met Christus in te stemmen. De Heere Jezus heeft maar één ding op het oog: de eer van God. *'Ik heb U verheerlijkt op de aarde'* (Joh. 17:14). Dat had Hij heel Zijn leven voor de aandacht, en na de opstanding is het ook die lof en eer van God die Hij op het oog heeft. Vóór het kruis, toen zij naar de Olijfberg gingen, zong Hij met Zijn discipelen de lofzang. En toen alles volbracht was, zette Hij die voort: *'in het midden van de gemeente zal Ik U loven'*. Hij verenigt hierin Zijn Vader en Zijn broeders. De band is gelegd. Hij denkt aan God, Hij denkt aan de Zijnen. Het werk van het kruis, dat moeten we nooit vergeten, is voor God en voor de gelovige.

Laten we ons verootmoedigen, als we zien dat onze houding, uitdrukkingen en gedragingen zo vaak vormelijk zijn. Ons gedrag en de omgang met deze dingen hangt af van de vraag of ons hart vervuld is met Gods genade. Verstandelijke kennis ontbreekt ons niet, maar ons hart wordt te weinig aangeraakt. Als dit wel is, wat een lof kan er dan opstijgen tot God en tot Christus voor Zijn onvergetelijke werk! Als we werkelijk beseffen wat de genade inhoudt, zoals die geopenbaard is in Christus, zullen onze harten zich uitspreken in dank, lof en aanbidding.

8. Uw kruis laat de heerlijkheid van de Vader schitteren

Christus, Die geleden heeft onder de vloek en die heeft gedragen, opent nu de poorten van de lof en dank voor allen die Hij meeneemt naar het terrein van de opstanding. Een volk van aanbidders is gevormd en het staat op een nieuwe grondslag. De aanbedding is het hoogste aspect van onze eredienst. Het is het enige onderdeel van het samenkomen, dat eeuwig zal voortduren. En met veel voorzichtigheid kun je wel zeggen dat er geen getuigenis voor de Heer is, naar Zijn gedachten en naar Zijn heerlijkheid, als er geen dienst van lof, dank en aanbedding plaatsvindt. Alle rechten zijn verschuldigd aan God alleen, en Jezus heeft al de Zijnen nu tot God gebracht. Zodat ons deel niets minder is dan de heerlijkheid van God te zien en te bewonderen, zoals die geopenbaard is in het Woord. Wij mogen ervan genieten en God danken voor Wie Hij is en wat heeft Hij heeft gedaan. En wij aanbidden de Heere Jezus vanwege Zijn Persoon en Zijn werk.

Dat is toch iets anders dan alleen maar samenkomen, omdat je gered bent! Onze zegeningen zijn niet te tellen, maar we komen niet samen om hierover te spreken. Wij houden ons vooral bezig met de eer en de heerlijkheid van God. Dan staat Hij op de eerste plaats en vervult Hij onze gedachten. Christus wil ook ons hart vervullen. De eer van God en van Christus neemt de harten en gedachten in beslag. En wat houdt ons dan bezig? Dat is Zijn heerlijke Persoon. Het gaat niet alleen om de gevolgen van het werk van Christus, maar om de kenmerken en de eigenschappen van God Zelf. Wij aanbidden een volmaakte goddelijke Persoon, Die licht en liefde is. Wij prijzen Hem, want Hij is de liefde; het gaat niet speciaal erom dat *wij* de voorwerpen van die liefde zijn. Wij danken Hem, omdat Hij licht is en er in het geheel geen duisternis in Hem is. Naarmate ons hart en het hart

van de gemeente vol is van God en van Christus, roemen wij Zijn heerlijke eigenschappen en karaktertrekken. Hij is rechtvaardig, heilig, geduldig, machtig, vol majesteit, wijs, trouw en onveranderlijk, maar bovenal roemen wij Hem vanwege Zijn licht en Zijn liefde.

Alle daden, alle woorden, alle dienst van Christus, alle lijden loopt uit op dit uiteindelijk doel: de eer van God. En daarom heeft Hij het kruis verdragen en de eer van God grootgemaakt. Hij heeft die eer duidelijk in het licht gesteld; en de heiligen stemmen ermee in. Alle activiteit van christenen zowel persoonlijk als gemeenschappelijk, zou op dezelfde wijze moeten meewerken aan dit grote doel: de heerlijkheid van God en van Christus. Elke dienst die dit doel niet voor ogen heeft, beantwoordt niet aan Zijn wil.

Aan het einde van de psalm wordt God verheerlijkt op verschillende manieren en door verschillende groepen van verlostten, die samen een drievoudige kring vormen, waarvan Christus het grote Middelpunt is:

1. De gemeente, de eerste sfeer (vs. 23)

Dit is in de eerste plaats verwerkelijkt in het Joodse overblijfsel, dat de Heere Jezus na Zijn opstanding omringde (Joh. 20). Deze Joodse kern is opgegaan in de gemeente, waarin de aanbidding is voortgezet en dieper vorm heeft gekregen. Wij vormen voor de andere categorieën geen gelijkwaardige groep. Er is een diepe reden, die verband houdt met de verlossing van Christus uit de dood, zoals die in de eerste kring wordt bezongen. Deze lof behoort nu speciaal aan de gemeente, want Psalm 22:23 wordt in Hebreeën 2:12 op ons toegepast.

2. De kring van de grote gemeente

In vers 26 en 27 kunnen we de hereniging zien van geheel Israël, hersteld in het land. Dit volk is geschapen om Gods lof te verkondigen, zoals Jesaja zegt: 'Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen' (Jes.

43:11). Het volk zal dan in de vereiste toestand zijn om deze lof voort te brengen onder de leiding van Christus, Die Zijn geloften zal betalen. In ogenblikken van nood kun je geloften doen aan God, want van Hem verwachten we verlossing. En als die is gekomen, betalen wij de geloften door te doen waartoe wij ons verplicht hebben. Dat vinden we in Psalm 66:13-14.

3. Ten slotte de derde kring, van de hele aarde

Vers 28 tot 32. Dit is de kring van de algemene lofzang die de aarde zal vervullen gedurende het duizendjarig Vrederijk, dat ook het gevolg is van het werk op het kruis. Om deze drie kringen te kenschetsen in betrekking tot de Persoon van de Heere Jezus, kan men zeggen dat Hij in de eerste wordt voorgesteld als het Hoofd van het Lichaam, de Bruidegom van de gemeente; in de tweede kring als de Messias met betrekking tot Zijn aardse volk en in de derde kring als de Zoon des mensen, Wiens heerschappij zich uitstrekt over de hele aarde.

Deze drie categorieën vindt men ook in andere Schriftgedeelten, zoals we zien in Johannes 12. De eerste categorie wordt voorgesteld door Maria, die haar kostelijke nardus offert, wat spreekt van de aanbidding vanwege het sterven van Christus. Daarna zien we in het erop volgende toneel de Messias Jeruzalem binnengaan, toegejuicht door Zijn volk. En ten slotte in de derde kring de Grieken, de mensen uit de heidenvolken, die Hem willen zien en eren. Naar aanleiding hiervan zegt de Heere Jezus: *Als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht* (Joh. 12:24). Dit zei Hij, omdat alle uitverkorenen de vrucht zijn van Zijn werk.

Als wij nu terug gaan naar het onderwerp van de lofzang, dan zien wij dat volgens de Schrift de Joodse eredienst een einde heeft genomen. Het gelovig overblijfsel van Israël vormt om zo te zeggen de oorspronkelijke kern van de gemeente. Er is nu dus geen andere lofzang meer voor Christus dan de christelijke aanbidding. Er is geen zichtbaar altaar en geen tempel

meer. God heeft geen aardse godsdienst meer. De lof van het aardse volk, waarvan de apostelen een tijdlang de vertegenwoordigers waren, heeft plaats gemaakt voor een hemelse aanbidding – hoewel op aarde gebracht. Maar God laat de gedachte aan een aardse eredienst te midden van Zijn uitverkoren volk niet los. Als de tijd rijp is, zal die lof opnieuw weerklinken. Dan zal de hele aarde, die nu geen lof aan God brengt en zich weinig gelegen laat liggen aan het werk van Christus, instemmen met de algemene lofzang, wanneer Zijn heerlijkheid de aarde zal vervullen *‘zoals de wateren de bodem van de zee bedekken’*.

*U zult het heelal vervullen,
met Uw kracht en heerlijkheid;
al Uw scheppingswerken zullen
eer geven aan Uw majesteit.*

*Als Uw rijk komt, dan verschijnen
eindelijk vrijheid, recht en vree;
lijden, angst en zorg verdwijnen;
groot is Uw macht van zee tot zee.*

*‘Heil, Hosanna, onze Heere!’
juichen de volken overal;
ook kleine kinderen eren
U met hun blijde lofgezang.*

*En de satan is gebonden
tijdens het heerlijk Vrederijk;
iedereen zal luid verkonden:
Wie is er U, Heere, gelijk?*

*Dan verhoort de hemel de aarde
en de aarde geeft antwoord weer;
al wat leeft roemt U naar waarde,
buigt zich aanbeddend voor U neer!*

Dit is een heerlijke gedachte. Nu is de stem van Israël nog verstomd vanwege de misdaad van de ongelovige Joden. Maar wat mooi is het dat Israëls stem opnieuw zal worden gehoord op grond van de waarde van hetzelfde vergoten bloed. De genade zal triomferen daar waar de zonde en de misdaad overvloedig zijn geweest. De Heiland, Die Zijn geloften te midden van het volk zal betalen, is Dezelfde die eens door Zijn volk is gedood. We kunnen ons erin verheugen dat er onder deze natie, die dikwijls in donkere tijden leefde en vijandschap toonde jegens God, een gelovig overblijfsel zal zijn. Deze bekeerde Joden, bij wie de rest van de tien stammen zich nog zullen voegen, zullen de Heere gaan loven, de God van Israël. Dit spreekt nog meer als we bedenken dat de Joden zich eerst als volk onder de heerschappij en de leiding van de Antichrist zullen hebben geplaatst en een tijd van verzoeking hebben doorgemaakt die erger is dan alles wat zij ooit hebben beleefd.

Hebreeën 12:18-24 spreekt over de positie van de bekeerde Joden: *‘Want u bent niet genaderd tot de tastbare berg en het brandende vuur, maar tot de berg Sion (...) en tot Jezus, de Middelaar van een nieuw verbond; en tot het bloed van de besprenkeling, dat beter spreekt dan Abel’*. Hieruit blijkt dat het bloed van de Heere Jezus voor alle categorieën uitverkorenen de stem van het oordeel tot zwijgen heeft gebracht en de oorzaak is van lof en dankbaarheid. Toch begrijpen we dat de drie vormen van aanbidding niet dezelfde hoogte zullen hebben, maar in overeenstemming zijn met de kring waarom het gaat. Gedurende het duizendjarig Vrederijk zullen de getrouwen beseffen dat de voorhang gescheurd is. Het gescheurde voorhangsel is een speciaal christelijk voorrecht, zoals als gevolg hiervan de aanbidding in het heilige der heiligen het eveneens is. Bekend is dat er na de Grote Verdrukking opnieuw een tempel zal zijn met offeranden die gebracht zullen worden als gedenkoffers aan het werk van Christus. De voorrechten van deze gelovigen zullen niet zo verheven zijn als de zegeningen die aan ons als christenen zijn verleend. De gelovigen uit de grote gemeente zullen ook de Heilige Geest hebben ontvangen. Dit zal ‘de late regen’ zijn, maar zij zullen Hem niet ontvangen als de Geest van het zoonschap en zij zullen evenmin gedoopt

zijn tot één lichaam. Dat voorrecht behoort uitsluitend aan de gemeente van God.

We moeten ook bedenken dat deze grote gemeente, die zich in God verheugt en in zijn Messias, zich ook rechtmatig zal verheugen in de dingen van de aarde. *‘Alle groten der aarde zullen eten en zich neerbuigen’* (vs. 30). Er zal vreugde en aardse zegening zijn, die eveneens de vrucht van het lijden van Christus is. Vele zinspelingen hierop vinden we in de psalmen en de profeten. Maar wij beseffen dat dit een ander terrein is dan dat waarop wij als christenen zijn geplaatst. Geen enkele zegening van de gemeente draagt een specifiek aards karakter. De gelovige wordt persoonlijk door God bewaard en door Hem geleid in het leven. Maar de eigenlijke zegen van de gemeente en het thema van onze lofzang is hemels. We voelen wel dat het misplaatst zou zijn in de eredienst God te danken, omdat Hij ons zoveel stoffelijke voorrechten heeft geschonken. Terwijl dit voor het volk Israël helemaal op zijn plaats is om God te danken voor al de aardse voorrechten en zegeningen.

Dit is wat de Heere Jezus zegt in Mattheüs 5: *‘Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven’* (vs. 5). De zachtmoedigen, die tot het gelovig overblijfsel behoren, vinden we in Psalm 21 en andere psalmen. Zij zullen geen kruis hoeven te dragen; zij zullen de heerlijkheid hier op aarde genieten tijdens het duizendjarig rijk en daarnaast ook geestelijke zegeningen bezitten. Maar die zijn van een ander karakter dan de rijkdom van Christus waarvan wij genieten in de hemelse gewesten (Ef. 1:3). Dit overblijfsel zal grote moeilijkheden hebben gehad en een leven van geloof, vóórdat Christus verschijnt in heerlijkheid. Maar zij zullen rijk gezegend worden, als zij de Messias zullen zien na Zijn verschijning. Terwijl de gemeente de Heere Jezus liefheeft, Die zij *niet* heeft gezien. De zorgvuldige studie van het Woord en in het bijzonder van de psalmen zal ons bewaren om de verschillende perioden en bedelingen met elkaar te vermengen, die allemaal tot eer van Christus en van God de Vader zijn.

9. Uw naam zij eer, die allen eensgezind zullen eren

Het lijden van Christus zal ook gevolgen hebben voor de zegen van de hele aarde tijdens het duizendjarig Vrederijk. Daarom zal op dat moment de hele aarde het hart ook hebben gericht op de gedachtenis aan het kruis van Christus, door middel van de herstelde offerdienst in de nieuwe tempel van Ezechiël. We denken dat tijdens de duizend jaar van gerechtigheid en vrede de gedachtenis bewaard blijft aan wat de Heere Jezus op het kruis heeft gedaan, maar dat die kennis geleidelijk zal verminderen. Op dezelfde manier waarop ook de godsregering eindigt (Openb. 20:7-8).

Alle volken, herinneren we ons, waren vertegenwoordigd bij de verwerping van de Heere Jezus. Alle klassen van mensen waren daar aanwezig om Zijn dood te voltrekken. Het is dus rechtvaardig dat Zijn lof opstijgt uit de mond van alle klassen van mensen en van alle volken, en evengoed van Israël. En aan de andere kant begrijpen we dat het onmogelijk is dat deze psalm, die het lijden van Christus voorstelt in al Zijn diepte en kracht, die de deur opent voor het betoon van soevereine genade, ons die genade *niet* zou voorstellen die alle klassen van mensen op de een of andere manier bereikt. Het hart van God kan Zich niet beperken in Zijn openbaring tot bevoorrechte mensen, zoals die van de eerste groep van de gemeente; hoewel er onderscheid is in de voorrechten van elk van die groepen. De hele schepping en alle vertegenwoordigers van de mensheid zullen de gevolgen van de dood van Christus voor hen begrijpen en verkondigen. Wij bevinden ons hier niet op het terrein van de hemel, waar mensen zingen van elke taal en volk en natie, maar op *aarde*. Maar hier zal het ook zo zijn, hoewel de lofzang verschillend is.

Het onderscheid tussen Israël en de volken blijft gehandhaafd. Nu is dat nog opgeheven in de gemeente van God. De scheidsmuur is afgebroken volgen Efeziërs 2:14. Maar het onderscheid zal weer hersteld worden en de twaalf stammen zullen verenigd worden en speciale zegeningen genieten, afgezonderd van de rest van de wereld. Op de wijze zoals in de dagen van Salomo, de dochter van de farao door haar vreemde afkomst in een huis apart moest wonen.

Israël zal dan de centrale plaats innemen die het had moeten hebben bij de komst van de Messias, als het trouw was geweest, zoals geschreven staat in Deuteronomium 32: 'Toen de Allerhoogste aan de volken het erfelijk bezit uitdeelde, toen Hij Adams kinderen van elkaar scheidde, heeft Hij het grondgebied van de volken vastgesteld overeenkomstig het aantal Israëlieten' (vs. 8). En in Ezechiël 5:5 staat: 'Zo zegt de Heere HEERE: Dit is Jeruzalem. Ik heb het te midden van de heidenvolken gezet met landen eromheen'. Dit herstel van Israël zal voor de volken een onmetelijke bron van zegen zijn, zoals al geprofeteerd is in Romeinen 11:15, waar Paulus zegt: 'Want als hun verwerping de verzoening van de wereld is, wat zal hun aanneming anders zijn dan leven uit de doden?'

De verzen 28 tot 30 van Psalm 22 gaan over de voorbereidende fase waarin het koninkrijk met macht zal worden gevestigd door de oordelen. Het gaat hier om het goddelijke gezag, dat wordt uitgeoefend maar ook wordt erkend tot vreugde van allen die zich eraan onderwerpen: 'Alle einden der aarde zullen eraan denken en zich tot de HEERE bekeren' (vs. 28). En waaraan zullen zij denken? Wat anders dan in het eerste deel van de Psalm wordt getoond, namelijk het onvergetelijke kruiswerk? Dan zullen de bewoners van het duizendjarig Vrederijk dankbaar zijn dat zij Christus tot Heere hebben en Hem erkennen als de Koning der ere. Zij zullen zich bewust zijn van de rechten die zij hebben verkregen door Hem Die het werk heeft volbracht, en zijn blij dat zij Hem tot Heere hebben; en zij zullen Hem loven zoals Hij het waard is.

Mannen van allerlei stand, leert ons vers 30, zullen komen om zich voor de Heere Jezus neer te buigen. De machtigen, alsmede degenen die in een wanhopige situatie verkeren, de groten en de armen: allen zullen behoefte hebben aan de Heiland en graag hun dank jegens Hem uitspreken. Zij zullen zich verheugen, als zij eraan denken wat Hij voor hen heeft gedaan. Dit zal een gedeeltelijke vervulling zijn van Filippenzen 2:10, waar staat: *'opdat in de naam van Jezus elke knie zich buigt van hen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn'*; hoewel de geestelijke toestand van hen die zich *neerbuigen* verder niet besproken wordt in Psalm 22. Het feit op zich wordt slechts opgemerkt in deze tekst. Het wordt in verband gebracht met de vernedering van de Heere Jezus. Die vernedering vereist om zo te zeggen dat er geen enkele uitzondering is, maar dat allen overal het oppergezag erkennen van Hem Die Zichzelf op het diepst vernederd heeft. Het gaat om het feit van de onderwerping van alle schepselen, die op verschillende tijdstippen leven en zullen erkennen dat Jezus Christus Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader. De christenen hebben ook hun plaats in deze verzen, alleen buigen zij hun knieën niet slechts vanwege Zijn soevereine gezag, maar in aanbidding.

Dit gezag, dat de hele wereld zal erkennen in die dag, vrijwillig of gedwongen, is aan één Mens gegeven. Het is Jezus Christus. Dat Hij 'Heere' is, is een titel die in het bijzonder wordt toegepast op Christus als Mens, zoals verklaard wordt in Handelingen 2:36. Hier lezen wij: 'Laat het hele huis van Israël dan zeker weten, dat God Hem zowel tot Heere als tot Christus heeft gemaakt, deze Jezus Die u hebt gekruisigd.'

Wat deze algemene aanbidding zo bijzonder maakt, is dat ze zal zijn voorafgegaan door de aanbidding van het beest. Op de ongehoorde dwaasheden waarheen de wereld op weg is, zal dan deze tijd van vrede, orde, zegen en lof volgen. Dat moet ons ervoor bewaren traag te worden in de studie van het Woord, en in het bijzonder van de profetie. Wij zijn verbonden met de heerlijkheid van de Heere Jezus, Zijn tegenwoordige en toekomstige heerlijkheid. Wat de tegenwoordige heerlijkheid betreft, bezit

Hij de rechten van het koningschap, die aan niemand anders toekomen. Hij is het waard dat we daaraan denken. In onze tijd, waarin menselijke machten zich op een buitengewone wijze ontwikkelen, moeten we eraan vasthouden dat God *Zijn* Koning heeft en dat wij ook deze Koning hebben. Dat kan onze harten bewaren voor de wens, ons bezig te houden met de politiek. De profetie is om zo te zeggen de politiek van God, en wij kennen geen andere.

Vele teksten in de profetieën geven bijzonderheden over de wijze waarop de Zoon des mensen zal worden geëerd door de volken. Sommigen zullen zich uiterlijk onderwerpen, omdat de bozen elke morgen worden uitgeroeid. Maar Psalm 22 spreekt over het feit zelf, een blijde goddelijke werkelijkheid als de vrucht van het werk van Christus voor de hele schepping. De gedachtenis aan dit werk zal blijven bestaan in Israël, en overal zal men het vertellen aan het volk dat geboren zal worden. Momenteel vindt niemand het vreemd dat men in de loop van de eeuwen is beziggehouden met de geschiedenis van grote mannen, hoewel het meestal trieste geschiedenissen zijn, vol van haat, verderf en wanorde. Is het dan verwonderlijk dat God gedurende het Vrederijk de gedachtenis zal bewaren onder de volken aan wat Zijn Zoon heeft volbracht? En dit te meer omdat de satan er niet meer zal zijn om de mensen te verleiden! Het is eerder verbazend dat men gedurende zesduizend jaar wereldgeschiedenis de geesten van de mensen heeft willen vullen met wat men hierover heeft geschreven. Maar God zal dan gedurende tien eeuwen ervoor zorgen dat de heerlijkheid van Zijn Zoon het onderwerp van de overdenking zal zijn, zowel voor Israël als voor de volken. Wat de gemeente betreft, zij zal in de hemel zijn en zich ook bezighouden met wat Hij heeft gedaan. Zij zal reeds in de eeuwigheid zijn; zij bevindt zich daar nu al, kunnen we zeggen, door het geloof.

Aan het einde van de regering zullen de omstandigheden veranderen, maar dat is niet het onderwerp van de Psalm, die alleen de gevolgen voor de aarde ontvouwt van het werk van Christus. Uit andere teksten weten we dat de gelukkige toestand van deze regering zal ophouden. De zegen, als

gevolg van het lijden van Christus, wat ook de omvang ervan is, omdat die zich uitstrekt tot alle categorieën van uitverkorenen, is een tijdelijke zegen. Inderdaad is die zegen slechts voor de aarde. Want de uitverkorenen, die op aarde hebben genoten van de tegenwoordigheid van de Heere, zullen worden overgebracht naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Het eerste en ook het laatste gevolg van het lijden en de dood van Christus is, dat God door Zijn verlost en geëerd met lofzangen vol inzicht. Dat is het resultaat van het heerlijke werk van Christus. Deze lof heeft waarde voor God, want Hij kan die alleen ontvangen van verlost zondaars, behouden door het werk van de Heere Jezus. De engelen konden Hem die lof van Zijn liefde niet brengen. Maar God heeft mensen bij Zich willen brengen in Zijn eeuwige heerlijkheid: mensen die beantwoorden aan Zijn liefde, waarmee Hij hen eerst heeft liefgehad.

Zo zullen alle uitverkorenen van alle groepen mensen en van alle bedelingen eeuwig geen andere bezigheid hebben, dan de Vader en de Zoon te aanbidden. Daarbij zal geen eentonigheid heersen, geen matheid. Wij hebben moeite te wennen aan die gedachte. Wij zijn zo gauw geneigd die activiteit te vervangen door iets anders, terwijl de aanbidding de eerste moest zijn. Maar de werkelijkheid van de dingen die deze psalm ons toont, geeft voldoende breedte en lengte en diepte en hoogte hieraan. Als wij in staat zullen zijn het geheimenis te begrijpen met alle heiligen, zal het onze harten vullen met een volheid van liefde; en daaruit zal weer een onuitputtelijke bron van aanbidding voortkomen. Moge God ons van nu af aan genade geven steeds meer met deze heerlijke realiteit bezig te zijn.

Document historie:

1957 - Uitgewerkt verslag van conferentie van Parijs

1960 - Gepubliceerd in Le Messenger Évangélique 1960-57; Titel: Pensées sur le Psaume 22

Vertaling uit het Frans door J.C. Spoor (Breskens).

1994 - Uitgewerkt in Word door J.P. Spoor (Oost-Souburg).

2005 - Herzien door J.P. Spoor (Oost-Souburg).

2023 - Geheel herzien door H. Bouter (Gouda)

Distributie:

CBC 't Gulden Boek te Houten

Website: www.cbcboek.nl

E-mail: info@cbcboek.nl